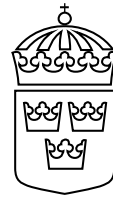

Regeringens proposition

2016/17:56

Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

Prop.
2016/17:56

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 december 2016

Stefan Löfven

Magdalena Andersson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till de EU-förordningar som gäller vid kontroller och inspektioner på plats som Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) har rätt att genomföra i Sverige.

De svenska myndigheter som utses till behöriga myndigheter enligt förordningarna föreslås få de undersökningsbefogenheter som krävs för att de ska kunna delta vid Olafs kontroller, och vid behov utföra gemensamma kontroller med Olaf, samt ges rätt att begära handräckning av Kronofogdemyndigheten. Genom förslaget tillgodoses även Olafs behov av biträde och av möjligheter att begära säkerhetsåtgärder enligt svensk rätt.

Den nya lagen föranleder följdändringar i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden, lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter och tullagen (2016:253).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2017.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken	8
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter	9
2.5	Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)	10
3	Ärendet och dess beredning	11
4	Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf)	11
5	EU:s finansiella intressen	12
6	Olafs platskontroller i medlemsstaterna enligt platskontrollförordningen	12
6.1	Förutsättningar för platskontroll	13
6.2	Behöriga myndigheter	14
6.3	Befogenheter vid platskontroller	14
6.4	Rättssäkerhetsgarantier	15
6.5	Rätt till tvångsåtgärder	15
6.6	Kontroller som utförs av Olaf enligt andra regelverk	16
7	Svenska regler om platskontroller	16
7.1	Delad förvaltning	16
7.2	Tull- och sockeravgifter	19
7.3	Utgifter i direkt förvaltning	20
7.4	Utgifter i indirekt förvaltning	20
7.5	Tillgångar	20
8	Svenska regler om platsundersökningar på några andra områden	20
8.1	Platsundersökningar på konkurrensrättens område	20
8.2	Platsundersökningar på statsstödsområdet	22
8.3	Platsundersökningar på finansmarknadsområdet	22
9	Svenska kompletterande regler om Olafs kontroller och inspektioner på plats	23
9.1	Behovet av kompletteringar av det svenska regelverket	23
9.2	En ny lag om Olafs platskontroller i Sverige	25
9.3	Behörig myndighets utredningskompetens	26
9.4	Biträde och säkerhetsåtgärder i form av handräckning	28

9.5	Formell prövning av Olafs begäran om biträde eller säkerhetsåtgärder	32
9.6	Undantagna handlingar.....	33
9.7	Ersättning för prover och undersökningar vid platskontroller.....	35
9.8	Rätt till ombud eller biträde.....	36
9.9	Sekretess.....	37
10	Ikraftträdande	39
11	Konsekvenser av förslagen	40
12	Författningskommentar	41
12.1	Förslag till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning	41
12.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden	44
12.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.....	44
12.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter	44
12.5	Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)	45
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.....	46
Bilaga 2	Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter	68
Bilaga 3	Sammanfattning av departementspromemorian Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Ds 2016:1)	73
Bilaga 4	Författningsförslag i promemorian	74
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna	79
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag.....	80
	Rättsdatablad.....	88
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 december 2016	89

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning,
2. lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden,
3. lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken,
4. lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter,
5. lag om ändring i tullagen (2016:253).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar – rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter, och – Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Lagen innehåller bestämmelser om befogenheter för behöriga myndigheter enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013.

Regeringen utser de myndigheter som är behöriga myndigheter vid tillämpningen av denna lag.

2 § När Europeiska byrån för bedrägeribekämpning genomför kontroller och inspektioner på plats enligt artikel 3 eller 4.3 i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 (platskontroll) har den behöriga myndigheten rätt att få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt i den verksamhet som kontrollen avser. Den behöriga myndigheten har rätt att få tillgång till alla uppgifter och all dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras, med undantag för sådana handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Den behöriga myndigheten har vid platskontrollen även rätt att göra de undersökningar och ta de prover som bedöms nödvändiga.

Den som platskontrollen utförs hos har rätt att tillkalla ett ombud eller biträde. Den behöriga myndigheten behöver inte avvakta att ombudet eller biträdet inställer sig om det kan befaras att platskontrollen förlorar i betydelse om den inte påbörjas omedelbart.

3 § Den behöriga myndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att en platskontroll ska kunna genomföras.

Vid handräckningen gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelse som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Om den behöriga myndigheten begär det, ska Kronofogdemyndigheten inte i förväg underrätta den som kontrollen avser.

4 § Om den som platskontrollen avser anser att en viss handling omfattas av 27 kap. 2 § rättegångsbalken och att handlingen ska undantas från kontrollen, ska denne ge in en begäran om detta till den förvaltningsrätt inom vars domkrets den behöriga myndigheten är belägen. Handlingen ska ges in tillsammans med begäran.

Om den behöriga myndigheten redan har den handling som begäran avser, ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och överlämna den till domstolen.

Domstolen ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av kontrollen. Ett beslut att undanta en handling gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden

Prop. 2016/17:56

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden¹ ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Bestämmelserna i 3 och 4 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som genomförs enligt lagen (2017:000) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2015:267.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken¹ ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som genomförs enligt lagen (2017:000) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:825.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter Prop. 2016/17:56

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som genomförs enligt lagen (2017:000) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

2.5 Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)

Härigenom föreskrivs att det i tullagen (2016:253) ska införas en ny paragraf, 4 kap. 43 a §, och närmast före 4 kap. 43 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

Kontroller och inspektioner av Europeiska byrån för bedrägeri- bekämpning

43 a §

Bestämmelserna i 26–43 §§ ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som genomförs enligt lagen (2017:000) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2017.

Regeringskansliet gav den 2 mars 2015 i uppdrag åt en utredare att biträda Finansdepartementet med att sammanställa och analysera vissa bestämmelser om kontroller och inspektioner i Sverige utförda av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf). Efter att uppdraget avslutats den 27 november 2015 bearbetades och bereddes en promemoria i Regeringskansliet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissyttrandena och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/00114/BAEU).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 17 november 2016 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 6*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*. Lagrådets synpunkter, som följts, behandlas i avsnitt 9.7 och 9.8 samt i författningsskomentaren. I förhållande till lagrådsremissen har dessutom vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts. Ikraftträdandet för den nya lagen och lagändringarna har även skjutits fram till den 1 maj 2017. Denna ändring är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande över det ändrade datumet har därför inte hämtats in.

4 Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf)

Enligt artikel 325 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska unionen och medlemsstaterna bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens finansiella intressen. Olaf inrättades 1999 och har i uppdrag att skydda EU:s finansiella intressen. Olafs verksamhet styrs främst av Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (Olaf-förordningen), se *bilaga 1*.

Olaf är en självständig avdelning inom Europeiska kommissionen och har sitt huvudkontor i Bryssel. Olaf hade 411 medarbetare vid utgången av 2015. Byråns verksamhet leds av en generaldirektör, som väljs för en period om sju år. Olaf utför administrativa utredningar och saknar straffrättslig kompetens. År 2015 öppnade byrån 219 utredningar och avslutade 304.

Den grundläggande regleringen av Olafs verksamhet finns i Olaf-förordningen, men dess verksamhet regleras även i rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda

Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (platskontrollförordningen), se *bilaga 2*, och indirekt även av rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (PIF-förordningen).

5 EU:s finansiella intressen

EU:s finansiella intressen definieras i artikel 2.1 i Olaf-förordningen som de inkomster, utgifter och tillgångar som omfattas av Europeiska unionens budget eller av institutionernas, organens och byråernas budgetar eller de budgetar som dessa förvaltar och övervakar.

EU:s utgifter består av medel i Europeiska unionens fonder och program. I Sverige betalas medel ut till mottagare genom förvaltningsformerna direkt, delad och indirekt förvaltning.

Direkt förvaltning innebär att Europeiska kommissionen betalar ut medel till mottagare i Sverige genom egna avdelningar eller genomförandeorgan. Sådant stöd avser till stor del transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram.

Vid delad förvaltning har kommissionen det yttersta ansvaret för fonderna, men Sverige ansvarar för de nationella förvaltnings- och kontrollsystemen för respektive fond, exempelvis jordbruksfonder som förvaltas av Jordbruksverket.

Vid indirekt förvaltning har kommissionen delegerat utbetalningsansvaret, t.ex. till en internationell organisation.

Med EU:s tillgångar avses lös och fast egendom som tillhör unionens institutioner och organ.

EU:s inkomster utgörs huvudsakligen av EU:s egna medel i form av avgifter från medlemsstaterna. De egna medlen består av tullavgifter, sockeravgifter, mervärdesskattebaserade avgifter och avgifter baserade på bruttonationalinkomsten. Olafs kompetens på inkomstsidan är begränsad till de egna medel som uppbärs direkt av medlemsstaterna för unionens räkning (artikel 2.2 i Olaf-förordningen jämförd med artikel 1.2 i PIF-förordningen), vilket innebär att det endast är tull- och sockeravgifterna som omfattas av kompetensen.

6 Olafs platskontroller i medlemsstaterna enligt platskontrollförordningen

Olaf får besluta att inleda en utredning om det föreligger skälig misstanke om att det har förekommit bedrägeri, korrupcion eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens finansiella intressen (artikel 5.1 i Olaf-förordningen). Byrån utför både interna och externa utredningar. De interna utredningarna avser utredningar vid EU:s institutioner, organ och byråer. De externa utredningarna avser alla övriga utredningar om uni-

onens finansiella intressen. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska i enlighet med sina nationella bestämmelser ge de anställda vid Olaf det stöd som behövs för att byrån ska kunna utföra sina uppdrag effektivt (artikel 7.3 första stycket). Vilka som är de behöriga myndigheterna utses på nationell nivå (se vidare avsnitt 6.2).

Olaf får inom ramen för sina utredningar genomföra kontroller och inspektioner på plats (platskontroller) i medlemsstaterna. Enligt artikel 3.2 i Olaf-förordningen får byrån i samband med platskontrollerna genomföra kontroller och inspektioner hos ekonomiska aktörer för att fastställa om det förekommit olaglig verksamhet riktad mot unionens finansiella intressen i samband med bidragsavtal, beslut om bidrag eller avtal om unionsfinansiering.

Enligt artikel 4.3 i Olaf-förordningen får Olaf även vid interna utredningar utföra platskontroller hos ekonomiska aktörer för att få tillgång till relevant information om föremålet för den interna utredningen.

Olaf avslutar sina utredningar med att, med beaktande av nationell lagstiftning, upprätta en rapport med bl.a. rekommendationer om huruvida åtgärder bör vidtas eller inte, som överlämnas till berörd behörig myndighet i medlemsstaten. Rekommendationerna kan omfatta disciplinära, administrativa, ekonomiska eller rättsliga åtgärder (artikel 11.1). På begäran av Olaf ska de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna informera byrån om eventuell uppföljning av lämnade rekommendationer och lämnad information (artikel 11.6). Olafs utredningar ska enligt artikel 2.4 inte påverka medlemsstaternas befogenhet i fråga om lagföring.

Sedan Olaf inrättades år 1999 har byrån endast vid ett fåtal tillfällen genomfört platskontroller i Sverige.

6.1 Förutsättningar för platskontroll

En förutsättning för att en platskontroll ska kunna genomföras enligt platskontrollförordningen är att det finns anledning att tro att en oegentlighet har begåtts. Oegentligheter definieras i artikel 2.2 i Olaf-förordningen genom en hänvisning till definitionen av oegentligheter i artikel 1.2 i PIF-förordningen, dvs. som ”varje överträdelse av en bestämmelse i gemenskapsrätten som är följden av en handling eller en underlåtenhet av en ekonomisk aktör och som har lett eller skulle ha kunnat leda till en negativ ekonomisk effekt för gemenskapernas allmänna budget eller någon av de budgetar som de förvaltar, antingen genom en otillbörlig utgift eller genom minskning eller bortfall av inkomster som kommer från de egna medel som upp bärs direkt för gemenskapernas räkning”. En oegentlighet kan alltså uppkomma genom allt från ett enkelt misstag till rent brottsliga förfaranden.

I den mån det är strikt nödvändigt för att avgöra huruvida en oegentlighet har förekommit kan Olaf enligt artikel 5 tredje stycket i platskontrollförordningen även utföra platskontroller hos andra berörda ekonomiska aktörer för att få tillträde till relevanta uppgifter som innehas av dessa aktörer (tredjemanskontroller).

Om Olaf beslutar att genomföra platskontroller ska byrån enligt artikel 3 i platskontrollförordningen se till att det inte samtidigt utförs liknande kontroller och inspektioner hos de berörda ekonomiska aktörerna med anledning av samma handlingar på grundval av gemenskapsbestämmelser för en särskild sektor. Enligt samma artikel ska Olaf dessutom beakta sådana pågående eller avslutade kontroller som en medlemsstat utför med stöd av sin nationella lagstiftning hos de berörda ekonomiska aktörerna med anledning av samma handlingar.

6.2 Behöriga myndigheter

Enligt artikel 7.3 första stycket Olaf-förordningen ska de behöriga myndigheterna i enlighet med nationella bestämmelser ge de anställda vid Olaf det stöd som behövs för att de ska kunna utföra sina uppdrag effektivt.

Enligt Olaf-förordningens ingress bör medlemsstaterna ange vilka behöriga myndigheter som kan bistå Olaf i fullgörandet av dess uppdrag. Platskontroller ska enligt artikel 4 första stycket i platskontrollförordningen förberedas och ledas av Olaf i nära samarbete med de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Byrån ska i god tid underrätta den behöriga myndigheten om föremålet för, syftet med och den rättsliga grunden för kontrollerna och inspektionerna, så att de kan lämna all den hjälp som behövs.

Medlemsstaterna får bestämma om de vill delta i Olafs platskontroller eller inte. Olaf och medlemsstatens behöriga myndigheter kan också komma överens om att gemensamt utföra kontroller.

6.3 Befogenheter vid platskontroller

När Olaf utför en platskontroll ska de ekonomiska aktörerna enligt artikel 5 andra stycket i platskontrollförordningen lämna tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt.

Enligt artikel 7.1 första stycket i platskontrollförordningen har Olaf rätt att på samma villkor som de nationella administrativa kontrollanterna, och i överensstämmelse med nationell lagstiftning, få tillgång till alla de uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att kontrollerna och inspektionerna på platsen ska förlöpa på bästa sätt.

Platskontrollen får enligt andra stycket i samma bestämmelse särskilt avse

- affärsböcker och affärshandlingar som fakturor, specifikationer, lönespecifikationer, följesedlar och bankkontoutdrag, som de ekonomiska aktörerna förfogar över,
- datauppgifter,
- system och metoder för tillverkning, förpackning och leverans,
- fysisk kontroll av varornas eller det utförda arbetets typ och omfattning,

- provtagning och undersökning av prover,
- lägesrapporter om arbeten och investeringar som finansierats samt om hur genomförda investeringar har använts,
- budget- och bokföringshandlingar, samt
- det finansiella och tekniska genomförandet av de projekt som fått bidrag.

Enligt artikel 7.1 första stycket i platskontrollförordningen får Olaf använda samma hjälpmedel för att genomföra kontrollen som de nationella administrativa kontrollanterna och bl.a. ta kopior av relevanta handlingar. Olaf får även enligt artikel 6.2 i samma förordning, om den berörda medlemsstaten samtycker, begära att tjänstemän från andra medlemsstater biträder som observatörer och anlita externa organ som agerar under byråns ansvar för tekniskt bistånd.

Olafs anställda ska enligt artikel 3.3 första stycket Olaf-förordningen agera i enlighet med den berörda medlemsstatens bestämmelser och praxis, och med iakttagande av de rättssäkerhetsgarantier som uppställs i förordningen.

Olaf-förordningen och platskontrollförordningen saknar bestämmelser om att en ekonomisk aktör i förväg ska informeras om en förestående platskontroll. Enligt Olafs interna riktlinjer ska dock detta ske om det krävs enligt nationell lagstiftning (Guidelines on Investigation Procedures for OLAF Staff, 1 October 2013 s. 12). Enligt Olafs fastställda rutiner informeras den berörda personen i förväg, om detta inte skulle skada utredningen (OLAF Manual, Operational Procedures 1 December 2009 s. 121).

6.4 Rättssäkerhetsgarantier

Olaf måste vid sina utredningar och platskontroller beakta europarättsliga rättssäkerhetsgarantier och ska, som ovan anförts, enligt artikel 3.3 första stycket i Olaf-förordningen agera i enlighet med den berörda medlemsstatens bestämmelser och praxis, samt iaktta de rättssäkerhetsgarantier som föreskrivs i artikel 9 i samma förordning. Olaf måste exempelvis beakta de berörda personernas och vittnens rätt att inte röja sig själva, de berörda personernas rätt att få bli informerade om sina rättigheter samt dessa personers och vittnens rätt att godkänna intervjuprotokollet och få en kopia av det. Enligt samma artikel måste vidare Olaf vid sina utredningar iaktta bestämda kallelsefrister för intervjuer med berörda personer och vittnen, och avbryta en vittnesintervju, om det kan misstänkas att vittnet kan vara en berörd person. Dessutom måste principen om oskuldspresumtion och berörda personers och vittnens rätt att bli hörda beaktas.

6.5 Rätt till tvångsåtgärder

Olaf saknar egna möjligheter att ta till tvångsåtgärder för att genomföra platskontroller. Medlemsstatens behöriga myndigheter är i stället för-

pliktigade att på begäran av Olaf, i enlighet med nationella bestämmelser, ge Olafs anställda det stöd som behövs för att de ska kunna utföra sina uppdrag effektivt (artikel 7.3 första stycket Olaf-förordningen). Sådant stöd kan utgöras av biträde enligt nationella bestämmelser, om den ekonomiska aktören skulle motsätta sig platskontrollen (artikel 9 första stycket i platskontrollförordningen). De behöriga myndigheterna ska också vid behov, på Olafs begäran, vidta lämpliga säkerhetsåtgärder enligt nationell rätt, särskilt åtgärder för att säkra bevismaterial (artikel 7.7 Olaf-förordningen).

6.6 Kontroller som utförs av Olaf enligt andra regelverk

Olaf har möjlighet att utföra kontroller enligt andra regelverk än platskontrollförordningen. Inom ramen för externa utredningar får Olaf utföra kontroller enligt de sektorsvisa bestämmelser som avses i artikel 9.2 i PIF-förordningen. Sådana platskontroller torde dock oftast utföras av andra avdelningar inom Europeiska kommissionen än Olaf, eftersom dessa kontroller främst syftar till att kontrollera medlemsstaternas förvaltning. Kontrollerna ska klarlägga om, och enligt vilka kriterier, som medlemsstaternas förvaltningsmyndigheter uppbär de medel som tillkommer unionen och betalar ut unionsmedel, samt om detta sker enligt gällande EU-rätt. Vidare får Olaf enligt artikel 3.1 andra stycket Olaf-förordningen inom ramen för externa utredningar även utföra kontroller enligt artikel 9.1 PIF-förordningen. Även de senare kontrollerna avser främst nationella myndigheter. Dessa två typer av kontroller avser alltså inte de platskontroller hos ekonomiska aktörer som behandlas i denna proposition.

7 Svenska regler om platskontroller

I följande avsnitt redogörs för de svenska regler som finns om Olafs platskontroller i Sverige. Vissa områden är oreglerade och på de områden där reglering finns är denna inte enhetlig. Som angivits i avsnitt 6.2 bör medlemsstaterna enligt Olaf-förordningen ange vilka behöriga myndigheter som kan bistå Olaf vid fullgörandet av dess uppdrag. Sverige har inte på något område utsett någon sådan myndighet.

7.1 Delad förvaltning

EU:s fondutgifter är uppdelade i programperioder. Den programperiod som var aktuell vid Sveriges EU-inträde 1995 var den sexåriga programperioden 1994–1999. Därefter har programperioderna varit sjuåriga.

För den aktuella programperioden 2014–2020 förvaltas följande fonder i Sverige:

- Europeiska garantifonden för jordbruket (Garantifonden),
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Fonden för landsbygdsutveckling),
- Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden),
- Europeiska socialfonden (Socialfonden),
- Europeiska havs- och fiskerifonden (Havs- och fiskerifonden),
- Fonden för inre säkerhet (ISF),
- Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF), och
- Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD).

Svenska regler finns om vissa fonder med delad förvaltning

För Regionalfonden, Socialfonden, Fonden för landsbygdsutveckling, Havs- och fiskerifonden och Garantifonden finns det svenska lagar som bl.a. innehåller regler om tillsyn och platskontroller.

Lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden innehåller bestämmelser om stöd från Regionalfonden, Socialfonden och Fonden för landsbygdsutveckling. Enligt 2 § första stycket denna lag utövas tillsyn och annan kontroll över att reglerna i EU:s relevanta förordningar följs av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

För Regionalfonden är Tillväxtverket förvaltande och attesterande myndighet för de regionala strukturfundsprogrammen, det nationella regionalfundsprogrammet och ett territoriellt samarbetsprogram. Enligt 3 kap. 1 § förordningen (2014:1383) om förvaltning av EU:s strukturfonder är länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län förvaltande och attesterande myndigheter för fyra territoriella samarbetsprogram.

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är enligt 2 kap. 2 § förordningen om förvaltning av EU:s strukturfonder förvaltande och attesterande myndighet för det nationella socialfundsprogrammet.

Jordbruksverket är enligt 1 kap. 8 och 10 §§ förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder förvaltande myndighet för landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020 och utbetalande organ för stöd ur Fonden för landsbygdsutveckling.

Ansvarig tillsynsmyndighet har enligt 3 § lagen om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i sådan verksamhet eller i samband med hantering av sådana produkter som stödet avser. Myndigheten har även rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Myndigheten får meddela förelägganden, som kan förenas med vite, för att få tillgång till handlingarna. Den som är föremål för tillsyn ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att tillsynen ska kunna bedrivas. Av det aktuella lagrummet framgår också att Polismyndigheten på begäran ska lämna den hjälp som behövs vid tillsynen. Enligt 4 § samma lag har även Europeiska kommissionen och revisionsrätten, och inspek-

törer som är utsedda av dessa institutioner, samma rätt till tillträde, handlingar och upplysningar, men de har inte någon rätt att begära hjälp av Polismyndigheten.

Lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken innehåller bestämmelser om stöd från Havs- och fiskerifonden. I lagens 5–7 §§ finns bestämmelser som motsvarar de ovan nämnda bestämmelserna om tillsyn och platskontroller för Regionalfonden, Socialfonden och Fonden för landsbygdsutveckling. Havs- och vattenmyndigheten utövar enligt 5 kap. 4 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen inom sitt verksamhetsområde tillsyn över efterlevnaden av EU-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och föreskrifter som meddelas med stöd av lagen om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. Enligt 5 kap. 4 a § samma förordning utövar Jordbruksverket beträffande marknadsregleringen av fiskeri- och vattenbruksprodukter tillsyn över efterlevnaden av EU-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken, föreskrifter som meddelas med stöd av lagen om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och av nationella bestämmelser om marknadsreglering av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och inspektörer som utsetts av dessa institutioner ges i lagen om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken samma utredningsbefogenheter som tillsynsmyndigheten, men de ges inte någon rätt att begära hjälp av Polismyndigheten.

Lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter är tillsynslag avseende stöd från Garantifonden. I lagens 5–7 §§ finns bestämmelser som motsvarar de ovan nämnda bestämmelserna om tillsyn och kontroll i 3 och 4 §§ lagen om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden. Tillsyn utövas av Jordbruksverket, Folkhälsomyndigheten och länsstyrelserna enligt bestämmelser i 8–9 a §§ förordningen (2011:926) om EU:s förordningar om pris- och marknadsreglering av jordbruksprodukter. Jordbruksverket kan dock enligt 8 § överlåta vissa tillsynsuppgifter på Tullverket. EG:s institutioner och av dessa utsedda inspektörer ges i lagen om EG:s förordningar om jordbruksprodukter samma utredningsbefogenheter som tillsynsmyndigheten, men de ges inte någon rätt att begära hjälp av Polismyndigheten.

De ovan nämnda lagarna från 1994 benämns fortsättningsvis tillsynslagarna.

Övriga fonder med delad förvaltning

Migrationsverket är enligt 2 § förordningen (2014:1538) om förvaltning av asyl-, migrations- och integrationsfonden ansvarig myndighet för förvaltning och kontroll av det nationella programmet för AMIF. Polismyndigheten är enligt 20 § förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten ansvarig myndighet för att bevilja, förvalta och kontrollera användningen av medel från ISF. Svenska ESF-rådet är enligt 3 § förordningen (2014:1374) om förvaltning av fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt förvaltande och attesterande myndighet för det operativa programmet i FEAD.

7.2 Tull- och sockeravgifter

Tullavgifter

Tullverket administrerar den del av den svenska avgiften till EU som härrör från tullmedel. Kommerskollegium, Jordbruksverket och Statistiska centralyrån ska enligt 4 § förordningen (2004:1333) om administration av den svenska avgiften till Europeiska unionens budget bistå Tullverket med de uppgifter verket behöver.

Tullverket får enligt 4 kap. 26 § tullagen (2016:253) besluta om revision för att kontrollera att alla de dokument och uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av tullformaliteter eller tullkontroller har tillhandahållits samt att uppgifterna är riktiga och fullständiga. Beslut om revision får också fattas för att kontrollera deklaraionsuppgifter och styrkande handlingar, för att granska räkenskaper och annan bokföring samt för att undersöka en vara.

Enligt 4 kap. 28 § tullagen ska den reviderade underrättas om beslutet om revision innan detta verkställs. Om kontrollen skulle förlora sin betydelse om den reviderade underrättas i förväg, får dock underrättelse ske i samband med att revisionen verkställs.

Vissa handlingar ska enligt 4 kap. 37 och 38 §§ tullagen undantas från revision om den reviderade begär det, nämligen sådana handlingar som enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken inte får tas i beslag och andra handlingar med ett betydande skyddsintresse.

En revision ska enligt 4 kap. 29 § tullagen (2016:253) genomföras i samverkan med den reviderade och på ett sådant sätt att den inte onödigt hindrar verksamheten. Vid bristande samverkan finns det möjlighet att vitesförelägga den reviderade.

Tullverket kan enligt den ovan nämnda bestämmelsen och 45 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:244) även besluta om bevissäkring, vilket innebär att myndigheten får:

- utföra revision i den reviderades verksamhetslokaler,
- eftersöka och omhändertaga handlingar, samt
- försegla lokal, förvaringsplats och annat utrymme.

Det är i regel förvaltningsrätten som beslutar om bevissäkring efter ansökan av en av Tullverket särskilt förordnad granskningsledare (45 kap. 13 § skatteförfarandelagen). I vissa fall får dock granskningsledaren själv fatta ett sådant beslut.

Den som beslutet om bevissäkring gäller ska omedelbart underrättas om detta. Om det finns en påtaglig risk för sabotage kan dock underrättelse ske först när beslutet verkställs (45 kap. 16 § skatteförfarandelagen).

För att genomsöka lokaler, förvaringsplatser och andra utrymmen har Tullverket enligt 69 kap. 11 § skatteförfarandelagen rätt att öppna lås eller ta sig in på annat sätt. Verket får även i övrigt använda det tvång som kan anses vara befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot

Prop. 2016/17:56 person får dock bara användas om myndigheten möter motstånd och det med hänsyn till ändamålet med beslutet om bevissäkring kan anses försvarligt.

Sockeravgifter

Enligt 5 § förordningen (2004:1333) om administration av den svenska avgiften till Europeiska unionens budget administrerar Jordbruksverket den del av den svenska avgiften till EU som härrör från produktionsavgifter för socker. Det saknas svenska regler om platskontroller rörande sockeravgifter.

7.3 Utgifter i direkt förvaltning

Det saknas svenska regler om platskontroller rörande utgifter i direkt förvaltning, dvs. de medel som kommissionen betalar ut till mottagare i Sverige genom egna avdelningar eller genomförandeorgan.

7.4 Utgifter i indirekt förvaltning

Det saknas svenska regler om platskontroller rörande utgifter i indirekt förvaltning, dvs. medel för vilka kommissionen har delegerat utbetalningsansvaret till exempelvis en internationell organisation.

7.5 Tillgångar

Det saknas svenska regler om platskontroller rörande EU:s tillgångar.

8 Svenska regler om platsundersökningar på några andra områden

Även på konkurrensrätts-, statsstöds- och finansmarknadsområdet kan Europeiska kommissionen eller annan europeisk myndighet utföra platsundersökningar i Sverige. I detta avsnitt ges en kort beskrivning av regleringen på dessa områden.

8.1 Platsundersökningar på konkurrensrättens område

Kommissionen får genomföra platsundersökningar hos företag för att utreda om förbudet i artikel 101 om konkurrensbegränsande avtal m.m. eller i artikel 102 om missbruk av dominerande ställning har överträtts. Bestämmelser om platsundersökningar finns i Rådets förordning (EG) nr

1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (nu artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Ett företag eller en företagssammanslutning är skyldig att underkasta sig de undersökningar som kommissionen beslutat (artikel 20.4). En platsundersökning som beslutats av kommissionen genomförs av kommissionens tjänstemän med biträde av personal från Konkurrensverket (artikel 20.5). Kommissionen kan också begära att Konkurrensverket genomför nödvändiga platsundersökningar (artikel 20.1 och 22.2).

Om ett företag motsätter sig en undersökning som genomförs av kommissionen, ska den berörda medlemsstaten lämna kommissionen nödvändigt bistånd och, när det är lämpligt, begära handräckning av polisen eller annan motsvarande verkställande myndighet för att kunna genomföra undersökningen (artikel 20.6).

Enligt 5 kap. 17 § konkurrenslagen (2008:579) får Kronofogdemyndigheten på ansökan av Konkurrensverket besluta om handräckning för att en platsundersökning som kommissionen har beslutat ska kunna genomföras. Av artikel 20.8 i förordningen framgår att prövningen av ansökan är begränsad till frågorna om kommissionens beslut är fattat i vederbörlig ordning och om de planerade tvångsåtgärderna är proportionella. Vidare framgår att Kronofogdemyndigheten inte får ifrågasätta att en undersökning behövs eller begära att få tillgång till uppgifter i kommissionens handlingar i ärendet. Lagenligheten hos kommissionens beslut kan endast prövas av EU-domstolen. Denna formella prövning utgår från de principer som EU-domstolen lagt fast i rättsfallen Hoechst och Roquette Frères (Dom Hoechst C-46/87 och 227/88, EU:C:1989:337 och Dom Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603).

Handräckningen sker enligt utsökningsbalkens regler om verkställighet som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Kronofogdemyndigheten ska inte underrätta den hos vilken undersökningen ska genomföras innan verkställighet sker (5 kap. 10 § andra stycket konkurrenslagen). Hänvisningen till utsökningsbalken innebär bl.a. att hus, rum eller förvaringsställe får genomsökas och att lås får öppnas till utrymmen som är tillstängda (2 kap. 17 § utsökningsbalken). Om det blir nödvändigt att försegla lokaler, räkenskaper eller affärshandlingar, behöver handräckning i detta avseende i regel inte lämnas eftersom kommissionen har den befogenheten (artikel 20.2 d i förordningen).

Kronofogdemyndigheten får i egenskap av förrättningsman enligt 3 kap. 3 § utsökningsförordningen (1981:981) begära biträde av Polismyndigheten om myndigheten kan antas möta motstånd vid en förrättning eller om sådant biträde av någon annan särskild anledning behövs för att förrättningen ska kunna genomföras.

Den platsundersökning som kommissionen beslutat om får enligt artikel 21 i förordningen även genomföras i andra lokaler än de som disponeras av det aktuella företaget, t.ex. företagsledningens privatbostäder. För att detta ska få ske krävs dock att det finns en rimlig misstanke om att räkenskaper eller andra affärshandlingar som kan vara av betydelse för att bevisa en allvarlig överträdelse förvaras där. Platsundersökningen får dock inte verkställas i Sverige utan att Patent- och marknadsdomstolen, på ansökan av Konkurrensverket, beslutat om förhandsgodkännande. Domstolens prövning motsvarar den som Krono-

Prop. 2016/17:56 fogdemyndigheten ska göra vid en ansökan om handräckning enligt 5 kap. 17 § konkurrenslagen (artikel 21.3 i förordningen och 5 kap. 18 § konkurrenslagen).

Som ovan nämnts kan också Konkurrensverket genomföra en platsundersökning som kommissionen beslutat om eller begärt (artikel 22.2). Bestämmelser för hur en sådan undersökning ska genomföras finns i 5 kap. 16 § konkurrenslagen.

Bestämmelser om kommissionens platsundersökningar finns också i artikel 12 och 13 i Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med artikel 20 och 22 i förordning (EG) nr 1/2003, men ger inte kommissionen befogenhet att genomföra undersökningar i privatbostäder. Bestämmelserna i 5 kap. 16–17 §§ konkurrenslagen tillämpas på platsundersökningar som kommissionen beslutat enligt förordning (EG) nr 139/2004.

8.2 Platsundersökningar på statsstödsområdet

Bestämmelser om tillämpning av EU:s statsstödsregler finns i rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enligt artikel 27.1 i förordningen ska medlemsstaten tillåta kommissionen att avlägga kontrollbesök om kommissionen hyser allvarliga tvivel om huruvida beslut som kommissionen tidigare fattat i ett statsstödsärende efterlevs.

Om ett företag motsätter sig ett kontrollbesök ska den berörda medlemsstaten enligt artikel 27.6 ge den hjälp som behövs för att kontrollbesöket ska kunna genomföras. Kommissionen har enligt 13 § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler rätt att få handräckning av Kronofogdemyndigheten avseende vissa åtgärder. Frågor om handräckning ska prövas av den senare myndigheten. Enligt samma paragraf ska Kronofogdemyndigheten inte underrätta det berörda företaget om en begäran om handräckning innan verkställighet sker. Av förarbetena framgår att den nationella myndigheten får kontrollera att åtgärden inte är godtycklig och att den står i proportion till ändamålet med undersökningen samt trygga att den nationella rättens bestämmelser följs när åtgärden vidtas (prop. 1999/2000:140 s. 210).

8.3 Platsundersökningar på finansmarknadsområdet

Kreditvärderingsinstitutens verksamhet regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 513/2011 av den 11 maj 2011 och genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 462/2013 av den 21 maj 2013. Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma), som är en europeisk tillsynsmyndighet, har rätt att enligt artikel 23d.1 i för-

ordningen genomföra kontroller på plats i medlemsstaterna. Esma ska enligt artikel 23d.3 i god tid före kontrollen anmäla denna till Finansinspektionen. Om en person skulle motsätta sig en kontroll ska Finansinspektionen lämna nödvändigt bistånd för att kontrollen ska kunna genomföras. Finansinspektionen får därvid enligt 3 § lagen (2010:1010) om kreditvärderingsinstitut begära handräckning av Kronofogdemyndigheten. Enligt samma lagrum ska Kronofogdemyndigheten, om Finansinspektionen begär det, inte i förväg underrätta den hos vilken kontrollen ska genomföras.

9 Svenska kompletterande regler om Olafs kontroller och inspektioner på plats

9.1 Behovet av kompletteringar av det svenska regelverket

Regeringens bedömning: Det svenska regelverket behöver kompletteras för att fullt ut svara mot de krav som ställs på medlemsstaterna enligt Olaf-förordningen och platskontrollförordningen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanserna delar eller framför inte några invändningar mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Behöriga myndigheter

I ingressen till Olaf-förordningen framhålls att effektiviteten i Olafs operativa verksamhet är starkt beroende av samarbetet med medlemsstaterna och att medlemsstaterna bör ange vilka behöriga myndigheter som kan bistå byrån vid fullgörandet av dess uppdrag. Dessa myndigheter ska i enlighet med nationella bestämmelser ge de anställda vid Olaf det stöd som behövs för att de ska kunna utföra sina uppdrag effektivt (artikel 7.3 första stycket i Olaf-förordningen). Vid behov ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna på Olafs begäran vidta lämpliga säkerhetsåtgärder enligt sin nationella rätt, särskilt åtgärder för att säkra bevismaterial (artikel 7.7). Dessa regler gäller både för Olafs externa och interna utredningar. För att uppfylla de krav som EU-regelverket ställer på medlemsstaterna bedömer regeringen att svenska behöriga myndigheter behöver utses på alla områden som kan bli föremål för Olafs platskontroller. Regeringen avser mot denna bakgrund utse vilka myndigheter som ska vara behöriga myndigheter enligt Olaf-förordningen.

Olaf har enligt artikel 7.1 i platskontrollförordningen rätt att, på samma villkor som de nationella administrativa kontrollanterna, och i överensstämmelse med nationell lagstiftning, få tillgång till alla de uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att kontrollerna och inspektionerna på platsen ska förlöpa på bästa sätt. De befogenheter som tillsynslagarna ger tillsynsmyndigheterna vid platskontroller och som tullagen ger Tullverket vid tullrevisioner motsvarar, med vissa undantag, det som föreskrivs i platskontrollförordningen. På övriga områden saknas dock, som redovisats i avsnitt 7, svensk lagreglering. För den delade förvaltningen saknas det således regler om Olafs platskontroller för AMIF, ISF och FEAD. För egna medel saknas det regler när det gäller sockeravgifter. Vidare saknas helt reglering för utgifter i direkt och indirekt förvaltning samt för tillgångar och Olafs interna undersökningar. Regeringen anser därför att det svenska regelverket bör kompletteras för att ge de behöriga myndigheterna tillräckliga utredningsbefogenheter vid Olafs kontroller och inspektioner på plats i Sverige. Därmed skulle även Olaf ges tillräckliga utredningsbefogenheter eftersom byrån har rätt till samma befogenheter som de behöriga myndigheterna.

Rätt till tvångsåtgärder

Om den ekonomiska aktören motsätter sig platskontrollen, ska den berörda medlemsstaten med tillämpning av nationella bestämmelser lämna Olaf det biträde som behövs för att platskontrollen ska kunna fullgöras (artikel 9 i platskontrollförordningen). Vid behov ska även den behöriga myndigheten i medlemsstaten på Olafs begäran vidta lämpliga säkerhetsåtgärder enligt sin nationella rätt, särskilt åtgärder för att säkra bevismaterial (artikel 7.7 i Olaf-förordningen). Den behöriga myndigheten behöver därför ha möjlighet att begära tvångsåtgärder i samband med Olafs begäran om biträde eller säkerhetsåtgärd.

Tillsynslagarna ger möjlighet för tillsynsmyndigheten att begära handräckning av Polismyndigheten. Lagarna ger dock inte EU:s institutioner motsvarande möjlighet. Vid tullrevisioner är vidare möjligheterna att vidta tvångsåtgärder mer begränsade än vad Olaf-förordningen och platskontrollförordningen föreskriver, då tullagen kräver att vissa förutsättningar måste vara uppfyllda för att s.k. bevissäkring ska komma i fråga, och då det som regel är förvaltningsrätten som beslutar om bevissäkring. Regeringen anser därför att det behövs kompletterande regler för att behöriga myndigheter på samtliga områden ska ha möjlighet att begära tvångsåtgärder vid Olafs platskontroller.

Tredjemanskontroller

Som angetts ovan följer Olafs befogenheter vid platskontroller av Olaf-förordningen och platskontrollförordningen. Enligt artikel 5 i platskontrollförordningen får Olaf göra platskontroller hos en ekonomisk aktör då det finns anledning att tro att oegentligheter har begåtts. Vidare får Olaf i den mån det är strikt nödvändigt för att fastställa att en oegentlighet förekommit även göra platskontroller hos andra berörda ekonomiska aktörer (tredjemanskontroller). I de svenska tillsynslagarna ges

tillsynsmyndigheten endast rätt att kontrollera den som står under tillsyn, och således inte några andra aktörer. Regeringen bedömer därför att det svenska regelverket behöver justeras så att Olaf även ges möjlighet att utföra tredjemankontroller.

9.2 En ny lag om Olafs platskontroller i Sverige

Regeringens förslag: De behöriga myndigheternas befogenheter vid Olafs platskontroller i Sverige ska regleras i en ny lag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft några invändningar mot förslaget. *Tullverket* konstaterar dock att myndighetens tjänstemän får två olika regelverk för befogenheter och rättigheter att förhålla sig till.

Skälen för regeringens förslag

En ny enhetlig lag införs

Som konstaterats i avsnitt 9.1 behöver det svenska regelverket kompletteras för att fullt ut uppfylla kraven i Olaf-förordningen och platskontrollförordningen. Detta skulle kunna ske genom t.ex. kompletteringar i befintliga regelverk. Tillsynslagarna ska dock inte tillämpas bara vid Olafs kontroller, utan även t.ex. vid revisionsrättens kontroller. Eftersom tillsynslagarna dessutom innehåller ett antal bestämmelser som inte rör platskontroller framstår det inte som ändamålsenligt att göra dessa lagar tillämpliga även på de fonder för vilka det för närvarande saknas reglering om platskontroller. Regeringen anser därför att det bör införas en ny lag om Olafs platskontroller, som är tillämplig på alla fonder. Lagen bör även vara tillämplig vid platskontroller på de områden som i dag helt saknar lagreglering, dvs. medel i direkt och indirekt förvaltning, tillgångar, sockeravgifter och Olafs interna utredningar.

Då det framstår som ändamålsenligt med en enhetlig lag, och då tullagens regler inte fullt ut svarar mot Olaf-förordningens och platskontrollförordningens krav (se avsnitt 9.1), anser regeringen att den föreslagna lagen även ska tillämpas vid Olafs platskontroller avseende tullavgifter, i stället för tullagens regler om revision. För detta talar även att syftena med Tullverkets revisioner och Olafs platskontroller skiljer sig åt och att en enhetlig lag underlättar Olafs förståelse av det regelverk som gäller vid byråns samtliga platskontroller i Sverige.

Den föreslagna ordningen med en enhetlig lag leder, som *Tullverket* påpekat, till att vissa myndigheters tjänstemän på vissa områden kan få två olika regelverk att förhålla sig till, beroende på vilken typ av platskontroll det är fråga om. Regeringen anser dock inte att detta är en sådan nackdel att en annan ordning bör väljas.

Regeringen föreslår således att en enhetlig lag införs för Olafs platskontroller. Då Olafs befogenheter vid platskontroller följer av Olaf-förordningen och platskontrollförordningen, bör den aktuella lagen endast reglera den behöriga myndighetens befogenheter vid Olafs plats-

Prop. 2016/17:56 kontroller. Då följs även den EU-rättsliga principen om att innehållet i en EU-förordning inte får överföras till nationell lagstiftning (Dom Varolia, C-34/73, EU:C:1973:101).

Bestämmelser i annan lagstiftning

Som en konsekvens av att en lag införs om Olafs platskontroller kommer tillsynslagarna, dvs. lagen om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden, lagen om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och lagen om EG:s förordningar om jordbruksprodukter inte att tillämpas vid Olafs platskontroller. Bestämmelser om detta bör för tydlighets skull införas i dessa lagar. Genom att inte tillämpa tillsynslagarna vid Olafs platskontroller åtgärdas även bristen att tillsynsmyndigheterna enligt tillsynslagarna hittills inte har haft rätt att kontrollera andra berörda ekonomiska aktörer än de som står under tillsyn.

Även i tullagen bör det införas en bestämmelse om att reglerna om tullrevision inte ska tillämpas vid Olafs platskontroller. Eftersom den tidigare tullagen (2000:1201) upphävts och ersatts av en ny tullag (2016:253) har en justering gjorts i promemorians förslag till ändring i tullagen.

9.3 Behörig myndighets utredningskompetens

Regeringens förslag: De behöriga myndigheterna ska ges utredningskompetens vid Olafs platskontroller. De ska ha rätt att få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt. De ska även ha rätt att få tillgång till alla uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget om att ge behöriga myndigheter utredningskompetens. Ingen remissinstans avstyrker förslaget. *Kronofogdemyndigheten* noterar att det förefaller finnas en viss diskrepans mellan Europeiska kommissionens befogenheter att ta kopior av dokument och uppgifter i artikel 7.1 första stycket i platsförordningen och vad som följer av promemorians lagförslag.

Skälen för regeringens förslag

Utredningsbefogenheter

Som anförts i avsnitt 6.2 ska medlemsstaternas behöriga myndigheter, i enlighet med sina nationella bestämmelser, ge de anställda vid Olaf det stöd som behövs för att byrån ska kunna utföra sina uppdrag effektivt. Byrån ska i god tid underrätta den behöriga myndigheten om föremålet för, syftet med och den rättsliga grunden för kontrollerna och inspektionerna, så att de kan lämna all den hjälp som behövs. Platskontrollerna ska förberedas och ledas av Olaf, i nära samarbete med de behöriga

myndigheterna. Medlemsstaterna får bestämma om de vill delta i Olafs platskontroller eller inte. Olaf och medlemsstatens behöriga myndigheter kan också komma överens om att gemensamt utföra kontroller. För att de svenska behöriga myndigheterna fullt ut ska kunna delta vid Olafs kontroller, och vid behov utföra gemensamma kontroller med Olaf, bör de ges utredningskompetens vid Olafs platskontroller. Denna kompetens bör motsvara den behörighet som behandlas i platskontrollförordningen. Olafs befogenheter vid platskontroller framgår av artikel 5 andra stycket och artikel 7.1 i platskontrollförordningen och har beskrivits närmare i avsnitt 6.3. De behöriga myndigheterna bör mot denna bakgrund ha rätt att få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt i den verksamhet som en viss platskontroll avser. De bör även ha rätt att få tillgång till alla uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras.

Genom att de behöriga myndigheterna ges de befogenheter som anges i platskontrollförordningen garanteras även att Olaf vid sina platskontroller i Sverige har de utredningsbefogenheter som platskontrollförordningen uppställer. Genom att reglera vad den svenska behöriga myndigheten får göra vid Olafs platskontroller, och inte vad Olafs kontrollanter får göra, följs även, i enlighet med vad som anförts i avsnitt 9.2, den EU-rättsliga principen om att innehållet i en EU-förordning inte får överföras till nationell lagstiftning.

Även om den föreslagna bestämmelsen i lagen inte är identiskt formulerad med artikel 7.1 och artikel 5 andra stycket platskontrollförordningen bedömer regeringen, till skillnad från *Kronofogdemyndigheten*, att det av lagen framgår att den behöriga myndighetens befogenheter omfattar samtliga de befogenheter som regleras i platskontrollförordningens bestämmelser.

Hänvisningsteknik

I den föreslagna regleringen anges att när Olaf genomför kontroller och inspektioner på plats enligt artikel 3 eller 4.3 i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 har den behöriga myndigheten rätt att få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt i den verksamhet som kontrollen avser. Hänvisningar till EU-rättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En följd av att ha en statisk hänvisning blir att om EU-bestämmelsen ändras behöver lagstiftaren överväga om någon ändring bör göras i den nationella lagstiftningen. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Om en hänvisning är dynamisk och EU-bestämmelsen ändras behöver lagstiftaren som huvudregel inte överväga om någon ändring behöver göras i den nationella lagstiftningen.

I den reglering som föreslås i denna proposition är hänvisningen till EU-förordningen dynamisk. De artiklar i Olaf-förordningen som bestämmelsen hänvisar till innehåller inte några materiella regler om platskontrollernas innehåll. Sådana regler framgår i stället av platskontrollförordningen, till vilken Olaf-förordningen hänvisar. Mot denna

bakgrund är det enligt regeringen ändamålsenligt att hänvisningen till EU-förordningen i detta fall är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

9.4 Biträde och säkerhetsåtgärder i form av handräckning

Regeringens förslag: Den behöriga myndigheten ska få begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att en platskontroll ska kunna genomföras.

Handräckningen ska ske enligt bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning.

Om den behöriga myndigheten begär det ska Kronofogdemyndigheten inte i förväg underrätta den hos vilken kontrollen ska genomföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. *Lunds universitet* framhåller att valet av Kronofogdemyndigheten minskar risken för att en ekonomisk aktör som är föremål för en platskontroll felaktigt tror att det är fråga om en brottsutredning i stället för en administrativ utredning. *Ekobrottsmyndigheten* och *Kronofogdemyndigheten* efterfrågar dock vissa klargöranden vad gäller begreppet säkerhetsåtgärder. Ekobrottsmyndigheten anser att det kan finnas skäl att närmare redovisa vilka åtgärder som omfattas av begreppet säkerhetsåtgärder, då detta enligt myndigheten även kan omfatta andra åtgärder än den som anges i promemorian, dvs. försegling av lokal eller annat utrymme. Kronofogdemyndigheten efterfrågar ett klargörande av vad som gäller för det fall Olafs begäran om säkerhetsåtgärd inte skulle kunna medges av myndigheten med stöd av utsökningsbalken. Kronofogdemyndigheten anser vidare att det närmare behöver utredas om myndigheten vid en begäran om handräckning har befogenhet att genomföra en sådan åtgärd i bostad utan domstolsbeslut eller särskilt överklagbart beslut från den behöriga myndigheten. Myndigheten framhåller att handräckning i bostad är en integritetskänslig åtgärd enligt artikel 8 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter samt att det finns ett krav på förhandsgodkännande av Stockholms tingsrätt vid åtgärder av detta slag vid handräckning i samband med kommissionens inspektioner i Sverige enligt artikel 21.3 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget. Kronofogdemyndigheten anser vidare att det bör tydliggöras att den behöriga myndigheten i samband med sin begäran ska visa upp den handling som de tjänstemän som i det aktuella ärendet företräder Olaf gett in för att styrka sin behörighet. Kronofogdemyndigheten framhåller slutligen, utifrån att Olafs åtgärder vid platskontroller ska ske på plats, att det sedan den 1 januari 2016 enligt en bestämmelse i 5 kap. 6 § konkurrenslagen vid Konkurrensverkets motsvarande undersökningar är möjligt att, med samtycke från den som

Skälen för regeringens förslag

Biträde till Olaf i form av handräckning

Enligt artikel 9 första stycket i platskontrollförordningen ska den berörda medlemsstaten, om den ekonomiska aktören motsätter sig platskontrollen, med tillämpning av nationella bestämmelser, lämna Olaf det biträde som behövs för att platskontrollen ska kunna fullgöras. I Sverige kan sådant biträde lämnas i form av handräckning. Vidare ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna på Olafs begäran, vid behov, vidta lämpliga säkerhetsåtgärder enligt sin nationella rätt, särskilt åtgärder för att säkra bevismaterial (artikel 7.7 i Olaf-förordningen och artikel 7.2 i platskontrollförordningen). I förordningarna ges inte något exempel på någon annan form av säkerhetsåtgärd som skulle kunna vara aktuell utöver säkrande av bevisning. För svenskt vidkommande torde det inte bli aktuellt med andra säkerhetsåtgärder än sådana som kan utföras inom ramen för bestämmelserna om handräckning, exempelvis försegling.

Om den ekonomiska aktören inte skulle motsätta sig det kan Olaf på egen hand omhänderta handlingar. I annat fall ska de behöriga myndigheterna ha möjlighet att på uppmaning av Olaf begära handräckning. Mot denna bakgrund anser regeringen att de behöriga myndigheterna ska ges möjlighet att begära handräckning för att kunna tillmötesgå en sådan framställning från Olaf. Handräckning är en åtgärd som utgör ingrepp i enskildas personliga förhållanden, vilket kräver lagstöd (se 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen).

Kronofogdemyndigheten är bäst lämpad att utföra handräckningen

Handräckning kan utföras av olika myndigheter. Enligt tillsynslagarna är det Polismyndigheten som ska bistå med handräckning. På konkurrensrättens område samt på statsstöds- och finansmarknadsområdet är det däremot Kronofogdemyndigheten som utför handräckning. I förarbetena till tillsynslagarna (prop. 1994/95:75) motiveras inte varför just polisen ska bistå vid handräckning enligt dessa lagar.

Tillsynsutredningen, som granskade ett mycket stort antal tillsynslagar på många olika områden, kunde inte iaktta någon klar princip för valet mellan Polismyndigheten och Kronofogdemyndigheten när det gäller vilken myndighet som ska bistå tillsynsmyndigheter med handräckning. Det kunde enligt utredningen möjligen antas att Polismyndighetens roll framför allt är att skydda och hjälpa tillsynsmyndighetens personal, om det finns risk för handgripligheter i samband med tillsynen. Kronofogdemyndighetens roll vid handräckning skulle enligt utredningen däremot inte omfatta denna funktion, utan mer vara inriktad på att undanröja fysiska hinder för tillsynens genomförande (SOU 2004:100 s. 220).

Kronofogdemyndigheten får vid förrättning använda tvång i den mån det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna (se 2 kap. 17 § utsökningsbalken). Försegling kan utgöra sådant tvång (Kronofogdemyndighetens handbok S-handboken, del 2). Det framstår dock som mer

oklart om polisen har rätt att i en administrativ utredning försegla lokaler; exempelvis finns det inte någon bestämmelse i polislagen (1984:387) som ger polisen rätt att försegla lokaler i samband med handräckning. Grunden för handräckningsinstitutet är den befogenhet en polisman enligt 10 § polislagen har att använda våld i vissa situationer och proportionalitetsprincipen i 8 § polislagen. I 20 § polislagen ges polisen särskilda befogenheter när det gäller att söka efter person eller föremål som personen äger eller innehar, t.ex. i personens bostad.

Som *Lunds universitet* framhållit bör det undvikas att en ekonomisk aktör som är föremål för en platskontroll felaktigt tror att det är fråga om en brottsutredning i stället för en administrativ utredning. Olafs platskontroller syftar till att samla in uppgifter och bevis som kan ligga till grund för ett senare administrativt eller straffrättsligt förfarande. Finns polis på plats vid Olafs platskontroller kan det för den hos vilken kontrollen genomförs framstå som om en förundersökning redan har inletts. Risken för detta minskar om det i stället är Kronofogdemyndigheten som är behjälplig med handräckningsåtgärder.

Det kan vidare konstateras att Kronofogdemyndigheten redan i dag bistår med handräckning vid platskontroller på konkurrenträtts-, statsstöds- och finansmarknadsområdet. Dessa platskontroller är liksom Olafs utredningar administrativa och inte straffrättsliga. Handräckningen på dessa områden sker enligt reglerna i utsökningsbalken om verkställighet som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning (16 kap. 11–12 a §§ utsökningsbalken). Mot denna bakgrund anser regeringen att det är lämpligast att Kronofogdemyndigheten utför handräckning vid Olafs platskontroller och att denna sker i enlighet med bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Kronofogdemyndighetens beslut om handräckning kan överklagas enligt 18 kap. utsökningsbalken.

Handräckningsåtgärd i bostad

När det gäller *Kronofogdemyndighetens* påpekande om handräckning som riktar sig mot en enskilds bostad kan konstateras att Olafs platskontroller enligt artikel 5 andra stycket i platskontrollförordningen endast får genomföras i lokaler och på platser som används yrkesmässigt. Handräckning i bostad kan därför endast bli aktuellt om bostaden används yrkesmässigt. En platskontroll kan utgöra ett ingrepp i den enskildes rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen. En inskränkning av denna rättighet kräver stöd i lag och ska vara ägnad att tillgodose något av de intressen som räknas upp i artikeln, däribland förebyggande av oordning eller brott. Inskränkningen måste dessutom vara nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att tillgodose detta intresse. Detta innebär i huvudsak att det ska finnas ett angeläget samhälleligt behov av åtgärden och att den måste stå i rimlig proportion till det syfte som ska tillgodoses. Regeringen bedömer att bekämpning av bedrägerier med EU:s medel, som i vissa fall kan uppgå till mycket betydande belopp, är ett sådant intresse som gör att en inskränkning är tillåten och att inskränkningen står i rimlig proportion till detta syfte.

Regeringen anser vidare att handräckningen vid Olafs platskontroller är att likställa med den handräckning som Kronofogdemyndigheten är skyldig att lämna kommissionen enligt lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och lagen om kreditvärderingsinstitut. Frågor om handräckning ska enligt dessa lagar prövas av Kronofogdemyndigheten och behöver inte föregås av domstolsbeslut. Regeringen anser att detsamma bör gälla för handräckning enligt den nya lagen om Olafs platskontroller.

Säkerhetsåtgärder

Regeringen delar, i enlighet med vad som ovan anförts, bedömningen i promemorian om att det inte bör bli aktuellt med andra säkerhetsåtgärder än sådana som kan utföras inom ramen för bestämmelserna om handräckning. Som framgått i avsnitt 8 gäller vid handräckning på konkurrensrätts-, statsstöds- och finansmarknadsområdet bestämmelserna i utskökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Regeringen bedömer att de tvångsåtgärder som Kronofogdemyndigheten får använda vid handräckning enligt 2 kap. 17 § tredje stycket utskökningsbalken är tillräckliga för att tillgodose behovet av säkerhetsåtgärder enligt artikel 7.7 i Olaf-förordningen. Kronofogdemyndigheten bör därför inte ha möjlighet att vidta några andra åtgärder än vad som är möjligt inom ramen för dessa regler.

Uppvisande av behörighetshandlingar

Olafs anställda ska enligt artikel 7.2 i Olaf-förordningen fullgöra sina uppgifter mot uppvisande av ett skriftligt bemyndigande, med uppgifter om deras identitet och befattning. Olafs generaldirektör ska utfärda ett sådant bemyndigande och ange föremålet för och syftet med utredningen, de rättsliga grunderna för att genomföra utredningen och utredningsbefogenheterna till följd av dessa grunder. Mot denna bakgrund, och då sökanden enligt 2 kap. 2 § utskökningsbalken ska kunna visa handling som styrker sökandens behörighet att ge in en ansökan om handräckning, anser regeringen, till skillnad från Kronofogdemyndigheten, att det inte är nödvändigt att införa en särskild bestämmelse om uppvisande av behörighetshandling.

Möjlighet att inte i förväg underrätta om handräckning

Av 16 kap. 11 § utskökningsbalken framgår att svaranden som huvudregel i förväg ska underrättas om en verkställighetsåtgärd. Om saken är brådskande får dock Kronofogdemyndigheten genast vidta behövlig åtgärd. I enlighet med vad som anförts i avsnitt 6.3 saknar Olaf-förordningen och platskontrollförordningen bestämmelser om att en ekonomisk aktör i förväg ska informeras om en förestående platskontroll. Enligt Olafs egen manual för rutiner som ska användas vid platskontroller informeras den berörda personen i förväg, om inte detta skulle skada utredningen.

Som anförts i avsnitt 8 ska Kronofogdemyndigheten vid kommissionens platsundersökningar på konkurrensrättens område och på statsstödsområdet inte underrätta den hos vilken undersökningen ska genomföras innan verkställighet sker. Vidare kan Finansinspektionen begära att Kronofogdemyndigheten inte i förväg ska underrätta den som Esma ska

kontrollera. I enlighet med vad som anförts i avsnitt 7.2 finns det även möjlighet att genomföra en tullrevision utan att dessförinnan underrätta den som revisionen avser.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det även vid Olafs platskontroller bör finnas möjlighet att, om det bedöms nödvändigt för att inte skada utredningen, inte underrätta den ekonomiska aktören innan platskontrollen genomförs. De behöriga myndigheterna bör därför kunna begära att Kronofogdemyndigheten inte i förväg underrättar den ekonomiska aktören om en förestående platskontroll av Olaf. Detta innebär ett undantag från regleringen i 16 kap. 11 § utsökningsbalken om att svarande ska underrättas innan verkställighet som inte avser kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd sker.

Kopiering av handlingar

För att platskontrollerna ska kunna genomföras på ett enkelt sätt bör de behöriga myndigheterna ha rätt att kopiera handlingar (jfr artikel 7.1 platskontrollförfordningen). Denna rätt bör även omfatta elektroniska handlingar. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det för närvarande inte finns något behov av att införa en sådan bestämmelse om rätt att flytta elektroniskt lagrad information som Kronofogdemyndigheten påtalat att det finns i 5 kap. 6 § konkurrenslagen.

9.5 Formell prövning av Olafs begäran om biträde eller säkerhetsåtgärder

Regeringens bedömning: Den behöriga myndigheten bör endast göra en formell prövning av Olafs begäran om biträde eller säkerhetsåtgärder.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Som framgår av avsnitt 9.4 kan Olafs begäran om biträde eller säkerhetsåtgärd tillgodoses genom tillämpning av reglerna om handräckning. En medlemsstat får inte överpröva Olafs bedömning om det föreligger behov av biträde eller säkerhetsåtgärder eftersom artikel 7.7 i Olaf-förfordningen och artikel 9 i platskontrollförfordningen inte ger möjlighet till det (se även OLAF Manual. Operational Procedures 1 December 2009, s. 63). I enlighet med vad som slagits fast av EU-domstolen i rättsfallen Hoechst och Roquette Frères kan dock den behöriga myndigheten göra en formell prövning av en begäran om biträde eller säkerhetsåtgärder enligt de principer som uppställts i dessa avgöranden. Den behöriga myndigheten bör i enlighet med vad som nu anförts kontrollera att Olafs beslut om att det föreligger behov av biträde är fattat i behörig ordning och att den begärda åtgärden inte är godtycklig eller oproportionerlig. Den behöriga myndigheten får för denna prövning begära ytterligare upplysningar av Olaf, men inte begära att få tillgång till byråns uppgifter i ärendet för att göra en egen bedömning.

9.6 Undantagna handlingar

Regeringens förslag: Den behöriga myndigheten ska inte få tillgång till sådana handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Den som kontrollen avser ska kunna begära att en domstol prövar frågan om en handling ska undantas från platskontrollen. Handlingen ska ges in tillsammans med begäran. Begäran ska prövas av den förvaltningsrätt inom vars domkrets den behöriga myndigheten är belägen.

Om den behöriga myndigheten redan har den handling som begäran avser ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och överlämna den till domstolen.

Domstolen ska utan dröjsmål pröva begäran. Ett beslut i fråga om att undanta en handling från kontrollen ska gälla omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian har inte föreslagits att det ska införas en möjlighet till domstolsprövning av en begäran om att undanta en handling.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker promemoirans förslag om att behörig myndighet inte ska få tillgång till sådana handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken. *Advokatsamfundet*, som visserligen ställer sig bakom förslaget, anser dock att det bör införas en möjlighet till domstolsprövning av en begäran om att undanta en handling från granskning. *Tullverket* anser att det i den nya lagen inte behövs någon uttrycklig möjlighet att undanta handlingar med betydande skyddsintresse från kontroll, eftersom en proportionalitetsprincip ändå ska tillämpas. *Kronofogdemyndigheten* anser att det närmare bör klargöras vad som gäller för beslut om och överklagande av beslag av handlingar.

Skälen för regeringens förslag

Befintliga regler om undantagna handlingar

Vid tullrevision får Tullverket enligt 4 kap. 37 § första stycket tullagen inte granska en handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken. Av samma lagrum framgår vidare att Tullverket inte heller får granska en handling som inte omfattas av revisionen. Enligt det andra stycket i samma paragraf får myndigheten inte heller granska en handling som har ett betydande skyddsintresse, om det finns särskilda omständigheter som gör att handlingen inte bör komma till någon annans kännedom och skyddsintresset är större än handlingens betydelse för kontrollen. Av 4 kap. 38 § tullagen framgår att beslut om att en handling ska undantas från kontrollen fattas på begäran av den som är föremål för revisionen. Om Tullverket inte instämmer i den enskildes bedömning avgör enligt 4 kap. 39 § samma lag förvaltningsrätten frågan om handlingen ska undantas eller inte.

Tillsynslagarna saknar bestämmelser om att undanta handlingar.

Principen om att advokatkorrespondens ska undantas från Olafs utredningar framgår av EU-rätten, t.ex. av kommissionens tillkännagivande om bästa praxis för förfaranden som rör artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT C 308, 20.10.2011, s. 6) och Europadomstolens praxis (Robathin v. Austria, application no. 30457/06). Vid revision enligt tullagen kan dock alla handlingar som omfattas av regleringen i 27 kap. 2 § rättegångsbalken undantas. Denna bestämmelse omfattar fler handlingar än advokatkorrespondens, bl.a. korrespondens med läkare, psykologer och familjerådgivare.

Regeringen bedömer att det är rimligt att den ekonomiska aktören vid Olafs platskontroller ska ha möjlighet att undanta motsvarande handlingar som den reviderade får enligt 4 kap. 37 § tullagen. Det bör därför införas en bestämmelse om att den behöriga myndigheten inte har rätt att få tillgång till sådana skriftliga handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken. Detta innebär att även Olafs behörighet inskränks i motsvarande mån.

Bestämmelsen i rättegångsbalken reglerar s.k. beslagsförbud som gäller för vissa typer av handlingar. Begreppet handling (eller skriftlig handling) definieras inte i rättegångsbalken. När balken trädde i kraft var det uppenbart att det som åsyftades var skrift som hade fixerats på papper eller liknade medium. Numera är det närmast vanligast att handlingar har elektronisk form. Mot bakgrund av att reglerna om beslagsförbud syftar till att skydda enskilda mot tvångsingripanden från det allmänna står det i bäst överensstämmelse med lagstiftarens intentioner att ge information i elektronisk form samma skydd som skriftliga handlingar av traditionellt slag. Den föreslagna regleringen bör därför även omfatta handlingar av detta slag.

I likhet med *Tullverket* bedömer regeringen att det i övrigt inte behövs någon uttrycklig bestämmelse i den nya lagen om att undanta handlingar med betydande skyddsintresse eftersom en proportionalitetsprincip ska tillämpas, såväl enligt EU-rätten som enligt svensk rätt, även utan någon uttrycklig reglering om detta. Olafs rätt att enligt artikel 7.1 i platskontrollförordningen ta del av handlingar och information omfattar endast sådant material som är av relevans för Olafs utredning. Det saknas därför anledning att införa bestämmelser om undantagande av ovidkommande material.

Domstolsprövning

I promemorian konstateras att det inte finns något hinder mot att införa nationella regler om att domstol ska pröva en begäran av den ekonomiska aktören om att vissa handlingar ska undantas vid Olafs platskontroller. Enligt promemorian är det dock eftersträvänsvärt att använda en modell utan svensk domstolsprövning eftersom Olaf är ett EU-organ.

Promemorian förslår innebär att en invändning om att undanta handlingar ska behandlas av Olaf. Regler om undantagande av handlingar vid olika typer av granskningar och kontroller finns, som ovan nämnts, i svensk rätt bl.a. i tullagen, skatteförfarandelagen och konkurrenslagen. I samtliga dessa fall kan den enskilde begära att prövningen av om en handling ska undantas görs av svensk domstol. Mot

denna bakgrund, och med beaktande av att det är fråga om en för den enskilde viktig rättighet och att prövningen många gånger inte torde bli helt okomplicerad, anser regeringen, i likhet med *Advokatsamfundet*, att det bör införas en möjlighet till nationell domstolsprövning vid en begäran om att undanta handlingar även vid Olafs platskontroller. Regleringen bör utformas med bestämmelserna i 4 kap. tullagen som förebild.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det införs regler om att om en ekonomisk aktör som är föremål för en platskontroll anser att en handling omfattas av 27 kap. 2 rättegångsbalken, och aktören vill undanta handlingen från kontrollen, ska denne ha möjlighet att lämna in en begäran om att handlingen ska undantas från kontrollen.

Begäran bör skickas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets den behöriga myndigheten är belägen. Även om inte någon behörig myndighet skulle delta vid platskontrollen finns det alltid en utpekad behörig myndighet som informerats om att en platskontroll kommer att ske.

Handlingen bör ges in tillsammans med begäran. Avgörande för vem som ska lämna in handlingen till domstolen är vem som faktiskt har handlingen. Om den behöriga myndigheten redan har den handling som en begäran avser, och inte delar den ekonomiska aktörens uppfattning att handlingen bör undantas, bör myndigheten omedelbart förseglad handlingen och överlämna den till förvaltningsrätten.

Domstolen bör, mot bakgrund av att det är ett EU-organ som genomför platskontrollen, utan dröjsmål pröva begäran. Ett beslut i fråga om att undanta en handling från kontrollen bör gälla omedelbart, om inte något annat anges i beslutet. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten.

9.7 Ersättning för prover och undersökningar vid platskontroller

Regeringens bedömning: Det bör inte finnas någon rätt till ersättning för den ekonomiska aktören för prover och undersökningar i samband platskontroller.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens bedömning. I promemorian föreslogs dock att en särskild bestämmelse skulle införas om att det inte förelåg någon rätt till ersättning för den ekonomiska aktören.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inte något att invända mot förslaget. *Lantbrukarnas riksförbund* anser dock att det bör införas en rätt till ombudsersättning för de allra minsta företagen för att inte produktionen ska bli lidande vid kontroller och för att dessa aktörer ska kunna hävda sina intressen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 7.1 i platskontrollförordningen har Olaf rätt att på samma villkor som de nationella administrativa kontrollanterna, och i överensstämmelse med nationell lagstiftning, få göra fysiska kontroller av varornas eller det utförda arbetets typ och omfattning samt ta och undersöka prover. Någon

bestämmelse om vem som ska stå för kostnaderna för kontroller och prover finns inte i Olaf-förordningen eller platskontrollförordningen. Av ordalydelsen av artikel 7.1 i platskontrollförordningen framgår dock att det är Olaf, och inte den ekonomiska aktören, som ska ombesörja provtagningarna. Det torde därför i praktiken inte förekomma att proverna eller undersökningarna orsakar den ekonomiska aktören några större direkta kostnader.

Enligt tillsynslagarna har tillsynsmyndigheten och kontrollanter från vissa EU-organ rätt att göra de undersökningar och ta de prover som behövs för tillsynen, utan att ersättning lämnas. Även vid annan tillsyn som utövas av svenska myndigheter förväntas oftast den kontrollerade medverka i tillsynen utan någon kostnad för tillsynsmyndigheten (SOU 2004:100 s. 215). I 19 § myndighetsförordningen (2007:515) anges dock att en myndighet ska se till att de kostnadsmissiga konsekvenserna begränsas när den begär in uppgifter eller utövar tillsyn.

Mot bakgrund av det ovan anförda bedömer regeringen att den behöriga myndigheten ska ha rätt att göra de undersökningar och ta de prover som bedöms nödvändiga, utan att någon ersättning lämnas till den ekonomiska aktören. Eftersom en rätt till ersättning kräver stöd i reglering instämmer regeringen i *Lagrådets* bedömning att det saknas behov av en bestämmelse som anger att en rätt till ersättning saknas.

Eftersom Olaf enligt artikel 7.1 i platskontrollförordningen har samma befogenheter som den nationella behöriga myndigheten kommer även Olaf vid sina platskontroller ha rätt att göra de undersökningar och ta de prover som bedöms nödvändiga utan att någon ersättning lämnas. Den som mottar EU-stöd är skyldig att följa de regler som är kopplade till stödet, bl.a. reglerna om platskontroll, och bör vara medvetna om risken för eventuella kostnader. Regeringen anser därför inte, till skillnad från *Lantbrukarnas riksförbund*, att det finns tillräckliga skäl att införa en särskild rätt till ombudsersättning för de allra minsta företagen.

9.8 Rätt till ombud eller biträde

Regeringens förslag: Det ska införas en särskild bestämmelse om att den som platskontrollen utförs hos ska ha rätt att tillkalla ett ombud eller biträde. Den behöriga myndigheten behöver inte avvakta att ombudet eller biträdet inställer sig om det kan befaras att platskontrollen förlorar i betydelse om den inte påbörjas omedelbart.

Promemorians bedömning: Överensstämmer inte med regeringens. Enligt promemorian är det obehövligt att i lag reglera rätten att tillkalla rättsligt biträde, då detta får anses följa av EU-rätten.

Remissinstanserna: *Advokatsamfundet* anser att rätten att tillkalla ett rättsligt ombud uttryckligen bör regleras i den föreslagna lagen, även om denna rätt enligt organisationen får anses följa av EU-rätten. Ingen av de övriga remissinstanserna har uttalat sig om bedömningen i promemorian.

Skälen för regeringens förslag: Rätten för en ekonomisk aktör att få skälig tid att tillkalla ett biträde före en platskontroll är inte reglerad i Olaf-förordningen eller platskontrollförordningen, men följer av EU-

rätten, närmare bestämt artikel 47 andra stycket 2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 6.3 b och c i Europakonventionen.

I flera svenska lagar som reglerar bevissäkring eller kontroller finns uttryckliga bestämmelser om rätten att tillkalla ett ombud eller biträde. Enligt 69 kap. 7 § skatteförfarandelagen och 7 kap. 9 § tullagen ska den som är föremål för ett beslut om bevissäkring underrättas om beslutet innan det verkställs av Tullverket, samt ges skälig tid att inställa sig och tillkalla ombud eller biträde. Det gäller dock inte om bevissäkringen därigenom fördröjs väsentligt eller om det finns en påtaglig risk för att ändamålet med bevissäkringen annars inte uppnås. Även i konkurrenslagen anges att den som Konkurrensverket ska genomföra en undersökning hos har rätt att tillkalla ett juridiskt biträde och att myndigheten som huvudregel inte får påbörja undersökningen innan biträdet inställt sig (5 kap. 9 §). Biträdets inställelse behöver dock inte avvaktas om beslutet om undersökningen har meddelats utan att den som undersökningen avser har fått möjlighet att yttra sig (5 kap. 9 § andra stycket 2). Rätten att tillkalla ett juridiskt biträde gäller också när Konkurrensverket på begäran av Europeiska kommissionen genomför en platsundersökning enligt rådets förordning (EG) nr 1/2003 (5 kap. 16 §). Biträdets inställelse behöver dock inte avvaktas om det kan befaras att undersökningen skulle förlora i betydelse om inte den påbörjas omedelbart.

Mot bakgrund av att den nya lagen reglerar de svenska behöriga myndigheternas befogenheter vid platskontroller, och då det är fråga om en viktig rättssäkerhetsgaranti gentemot enskilda, anser regeringen, i likhet med *Advokatsamfundet*, att det i den nya lagen bör införas en bestämmelse om att den ekonomiska aktören har rätt att tillkalla ett ombud eller biträde vid Olafs platskontroller. Regeringen anser i likhet med *Lagrådet* att regleringen inte bör utgå ifrån att biträdet ska vara juristutbildad. Den ekonomiska aktören kan exempelvis anse att det är lämpligare att tillkalla en revisor. Regleringen i den nya lagen kommer med den valda formuleringen överensstämma med bestämmelserna i tullagen och skatteförfarandelagen. I likhet med vad som gäller enligt de två sistnämnda lagarna, och i enlighet med vad som gäller enligt konkurrenslagen, bör inte den behöriga myndigheten behöva avvakta att ett ombud eller biträde inställer sig, om det kan befaras att platskontrollen skulle förlora i betydelse om den inte påbörjas omedelbart.

9.9 Sekretess

Regeringens bedömning: Några särskilda sekretessbestämmelser behöver inte införas med anledning av Olafs platskontroller.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 17 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, gäller sekretess för uppgift om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion,

revision eller annan granskning som en myndighet ska göra, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs. Detta innebär att det råder sekretess hos Kronofogdemyndigheten och den behöriga myndigheten avseende uppgifter om en planerad platskontroll av Olaf. För uppgifter hos Kronofogdemyndigheten om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden råder vidare enligt 34 kap. 1 § OSL sekretess, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

En uppgift som omfattas av sekretess enligt OSL får enligt 8 kap. 3 § OSL inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning. Sekretess gäller således gentemot Olaf, förutom för uppgifter som omfattas av Olaf-förordningen och platskontrollförordningen.

Av 15 kap. 1 a § OSL framgår vidare att sekretess gäller för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ i enlighet med en sådan rättsakt eller ett sådant avtal. Bestämmelsen förutsätter att myndigheten i varje enskilt fall, efter att ha beaktat om och i så fall hur EU-rättsakten eller avtalet reglerar sekretessfrågan, självständigt tar ställning till om ett utlämnande kan antas skada det framtida samarbetet (se prop. 2012/13:192 s. 35).

Olaf-förordningen och platskontrollförordningen är bindande EU-rättsakter och innehåller bestämmelser om sekretess. Av artikel 10.1 i Olaf-förordningen framgår att information som överlämnats eller inhämtats i samband med externa utredningar oavsett form ska vara skyddad genom tillämpliga bestämmelser. En liknande bestämmelse avseende interna utredningar finns i artikel 10.2. Av artikel 8.1 i platskontrollförordningen framgår att uppgifterna endast får överlämnas till personer i unionsorgan och medlemsstater som i kraft av sin befattning ska ha vetskap om dem och att de inte får användas för något annat syfte än att skydda unionens finansiella intressen. Sekretess i Olaf utredningar har prövats av Tribunalen i dom den 26 maj 2016 (mål T-110/15), som bedömt att handlingar i Olafs utredningar omfattas av sekretess enligt artikel 10 i Olaf-förordningen.

Vid en nationell sekretessprövning i det enskilda fallet torde det mot denna bakgrund ofta kunna konstateras att EU-samarbetet kring bedrägeribekämpning skulle försämras om insamlade eller mottagna uppgifter skulle röjas. Sekretess kommer således i stor utsträckning att gälla för uppgift som inhämtats av behörig myndighet eller Kronofogdemyndigheten i syfte att överlämna den till Olaf och för uppgift som Olaf sedan återbördar till svenska myndigheter.

I avsnitt 9.6 föreslås att den enskilde vid en platskontroll ska kunna begära att en handling som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken ska undantas från kontrollen. En begäran om att en handling ska undantas ska ges in till allmän förvaltningsdomstol. Vilken sekretess som kan gälla

för uppgifter i domstol skiljer sig åt, beroende på vilka uppgifter handlingen innehåller och vem som lämnar in den. För det fall det är en behörig myndighet som lämnar in handlingen till domstol överförs eventuell sekretess enligt 15 kap. 1 a § OSL till domstolen (43 kap. 2 § OSL). Om den enskilde lämnar in handlingen kan domstolen få anledning att pröva om sekretess gäller enligt t.ex. 36 kap. 2 § OSL och 21 kap. 1 § OSL.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att någon ytterligare reglering inte behöver införas i OSL med anledning av de aktuella förslagen.

10 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 maj 2017.

Regeringens bedömning: Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har yttrat sig särskilt över förslaget eller bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Förslagen medför inte behov av att Kronofogdemyndigheten eller någon annan myndighet vidtar några omfattande åtgärder. Det är angeläget att lagen och lagändringarna kan träda i kraft så snart som möjligt. För att tillgodose den tid som krävs för bl.a. riksdagens behandling av förslaget föreslås att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 maj 2017.

Regeringen bedömer inte att det finns behov av några särskilda övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning: Effektiva kontroller kan bidra till att de ekonomiska aktörerna följer gällande regelverk.

För det stora kollektivet av aktörer som tar emot EU-bidrag bedöms de samlade kostnaderna bli högst begränsade.

Förslagen bedöms medföra mycket begränsade kostnader för de behöriga myndigheterna, Kronofogdemyndigheten och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Dessa kostnader bedöms kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

Den nya regleringen bedöms sammantaget få positiva samhälls-ekonomiska konsekvenser.

Promemorians bedömning: Promemorian behandlar endast de ekonomiska konsekvenserna för staten. I promemorian bedöms förslagen kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna delar eller har inte någon invändning mot bedömningen i promemorian. *Ekonomistyrningsverket* konstaterar att platskontrollerna tidigare har kunnat hanteras inom befintliga anslagsramar, och att detta antagligen även kommer att gälla framöver, men framhåller att en konkret beräkning saknas i promemorian. *Ekobrottsmyndigheten* påpekar att det kommer att krävas kompetenshöjande insatser vid de behöriga myndigheterna. Ekobrottsmyndigheten har efter att myndigheten lämnat sitt remissvar under hand återkommit och anført att det finns anledning att tro att det i framtiden kommer utföras fler än några enstaka platskontroller per år.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för bekämpning av EU-bedrägerier

Det svenska regelverket kompletteras för att fullt ut svara mot de krav som ställs på medlemsstaterna enligt Olaf-förordningen och platskontrollförordningen. Kompletteringarna av regelverket möjliggör genomförande av Olafs kontroller och inspektioner i Sverige och underlättar byråns möjligheter att utreda om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet mot unionens finansiella intressen. Effektiva kontroller bidrar till att de ekonomiska aktörer som riskerar att bli föremål för kontroll följer gällande regelverk.

Ekonomiska konsekvenser för myndigheter och konsekvenser för företag

Olaf har endast vid ett fåtal tillfällen gjort platskontroller i Sverige. Det kan antas att antalet ärenden även fortsättningsvis kommer att vara lågt. Eftersom Kronofogdemyndigheten redan utför handräkningsåtgärder vid platskontroller inom andra rättsområden, och då det sannolikt kommer att vara fråga om mycket få ärenden, bedöms kostnaderna med anledning av förslagen rymmas inom myndighetens befintliga anslagsramar. Regeringen bedömer att kostnaderna för såväl kompetenshöjande insatser som utförandet av de tillkommande uppgifterna blir begränsade

och därmed bör kunna hanteras inom befintliga anslagsramar för dessa myndigheter. Prop. 2016/17:56

De allmänna förvaltningsdomstolarna ska hantera prövningar av undantagande av handlingar. Eftersom antalet platskontroller antas vara få kommer det vara mycket sällan en allmän förvaltningsdomstol mottar en begäran om att en handling ska undantas från platskontroll. Kostnaderna för detta bedöms därför rymmas inom befintliga anslagsramar.

Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna för de aktörer som blir föremål för platskontroll kan konstateras att den som mottar EU-stöd är skyldig att följa de regler och förfaranden som är kopplade till stödet, bl.a. att bli föremål för kontroller och inspektioner. Den som mottar EU-stöd får således sägas ha accepterat en risk för att kostnader kan uppstå till följd av en eventuell platskontroll. För det stora kollektivet av bidragsmottagare bedöms de samlade kostnaderna bli högst begränsade.

Samhällsekonomiska konsekvenser

Olafs platskontroller syftar till att utreda om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet i Sverige som riktar sig mot unionens finansiella intressen. Sverige är nettobidragsgivare till EU:s budget. År 2015 uppgick Sveriges avgift till EU till cirka 44 miljarder kronor och återflödet uppgick till cirka 14 miljarder kronor. År 2015 avslutade Olaf totalt 304 utredningar i och utanför EU och rekommenderade att 888 miljoner euro som utbetalats från EU skulle återtas.

De vinster i form av bl.a. minskat fusk och ökade återbetalningar som kontrollerna kan förväntas innebära bedöms mot denna bakgrund vida överstiga de resurser som svenska myndigheter och stödmottagare behöver avsätta för att Olaf ska kunna genomföra sina kontroller i Sverige. Regeringen anser därför att lagen kommer att få positiva samhällsekonomiska konsekvenser.

12 Författningskommentar

12.1 Förslag till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

1 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 9.1 och 9.2.

I *första stycket* anges vilka EU-förordningar som lagens bestämmelser kompletterar.

I *andra stycket* ges upplysning om att lagen innehåller bestämmelser om befogenheter för behöriga myndigheter enligt Olaf-förordningen.

I *tredje stycket* anges att regeringen utser de myndigheter som är behöriga myndigheter vid tillämpning av denna lag.

Paragrafens andra och tredje stycke har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafen behandlas i avsnitt 9.3 och 9.6–9.8.

I *första stycket* regleras de behöriga myndigheternas befogenheter vid Olafs platskontroller i Sverige enligt artikel 3 eller 4.3 i Olaf-förordningen. Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Bestämmelsen är avsedd att omfatta samtliga de utredningsbefogenheter som framgår av artikel 5 andra stycket och artikel 7.1 första stycket i platskontrollförordningen. I bestämmelsen anges att den behöriga myndigheten har rätt att få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt i den verksamhet som kontrollen avser. Kontrollerna får avse bl.a. affärsböcker och affärshandlingar som fakturor, specifikationer, lönespecifikationer, följesedlar och bankkontoutdrag, som den ekonomiska aktören förfogar över. Bestämmelsen innefattar även en rätt för den behöriga myndigheten att ta kopior av relevanta handlingar. Med handlingar avses i denna lag även uppgifter i elektronisk form.

Om den ekonomiska aktören skulle motsätta sig att den behöriga myndigheten genomför sin platskontroll har myndigheten möjlighet att begära handräckning (se vidare 3 §).

Den behöriga myndigheten har rätt att få tillgång till alla uppgifter och all dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras, med undantag för sådana handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken. Som exempel på handlingar av det senare slaget kan nämnas advokatkorrespondens, korrespondens med läkare, psykologer och familjerådgivare samt läkarintyg.

Enligt *andra stycket* har den behöriga myndigheten vid platskontroller rätt att göra de undersökningar och ta de prover som bedöms nödvändiga. Den ekonomiska aktören har inte rätt till någon ersättning för detta.

Enligt *tredje stycket* har den som platskontrollen avser rätt att tillkalla ett ombud eller biträde. Ombudets eller bitrådets inställelse behöver dock inte avvaktas om det kan befaras att platskontrollen förlorar i betydelse om den inte påbörjas omedelbart.

Av artikel 7.1 i platskontrollförordningen följer att Olafs kontrollanter genom den föreslagna regleringen ges samma rätt som den behöriga myndigheten att få tillgång till alla uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras.

Paragrafens andra och tredje stycke har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

3 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 9.4 och 9.5.

Av bestämmelsens *första stycke* framgår att den behöriga myndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att en platskontroll ska kunna genomföras. En situation då behov av handräckning kan uppstå är om den ekonomiska aktören motsätter sig platskontrollen och Olaf begär biträde av den behöriga myndigheten enligt artikel 9 första stycket i platskontrollförordningen.

I *andra stycket* finns närmare bestämmelser om hur handräckningen ska gå till. Bland annat anges att bestämmelserna i utskningsbalken om verkställighet av förpliktelse som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning ska tillämpas vid handräckningen. Bestämmelsen möjliggör att sådana tvångsåtgärder som behandlas i 2 kap. 17 § tredje stycket utskningsbalken får vidtas för att genomföra en platskontroll. Den åtgärd som främst torde bli aktuell är försegling av lokal eller annat utrymme, om förrättningen inte kan slutföras samma dag som den har påbörjats. Av regleringen framgår att Kronofogdemyndigheten, om den behöriga myndigheten begär det, inte i förväg ska underrätta den hos vilken kontrollen ska genomföras.

Då Olaf begär biträde eller säkerhetsåtgärd bör den behöriga myndigheten kontrollera att Olafs beslut är fattat i behörig ordning och att den begärda åtgärden inte är godtycklig eller oproportionerlig. Den behöriga myndigheten får för denna prövning begära ytterligare upplysningar av Olaf. Den behöriga myndigheten får dock enligt EU-rätten inte ifrågasätta att en åtgärd behövs eller begära att få tillgång till uppgifter i Olafs handlingar i ärendet för att göra en egen bedömning.

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 9.6.

I *första stycket* anges att om den som platskontrollen avser anser att en viss handling omfattas av 27 kap. 2 § rättegångsbalken och att handlingen ska undantas från kontrollen, ska denne ge in en begäran om att handlingen ska undantas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets den behöriga myndigheten är belägen. Även om inte någon behörig myndighet deltar vid själva platskontrollen finns det alltid en utpekad behörig myndighet som informerats om platskontrollen. Handlingen ska ges in tillsammans med begäran.

Av *andra stycket* följer att om den behöriga myndigheten redan har den handling som begäran avser, ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och överlämna den till domstolen. En försegling kan göras genom att handlingen läggs i ett kuvert eller i en påse eller liknande, som sedan försluts och sänds eller lämnas till den förvaltningsrätt som ska pröva ärendet.

Av *tredje stycket* följer att domstolen utan dröjsmål ska pröva om handlingen ska omfattas av kontrollen. Ett beslut om att undanta en handling gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

I *fjärde stycket* anges att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 maj 2017.

12.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden

4 a §

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 9.2.

Av bestämmelsen framgår att regleringen om platskontroll i lagen om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden inte ska tillämpas vid Olafs platskontroller. I stället tillämpas reglerna i den föreslagna lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 maj 2017.

12.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

7 a §

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 9.2.

Av bestämmelsen framgår att regleringen om platskontroller i lagen om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken inte ska tillämpas vid Olafs platskontroller. I stället tillämpas reglerna i den föreslagna lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 maj 2017.

12.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter

7 a §

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 9.2.

Av bestämmelsen framgår att regleringen om platskontroll i lagen om EG:s förordningar om jordbruksprodukter inte ska tillämpas vid Olafs platskontroller. I stället tillämpas reglerna i den föreslagna lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeri-

bekämpning. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* Prop. 2016/17:56 förslag.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 maj 2017.

12.5 Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)

4 kap. 43 a §

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 9.2.

Av bestämmelsen framgår att reglerna om tullrevision inte ska tillämpas vid Olafs platskontroller. I stället tillämpas reglerna i den föreslagna lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ikraftträdandebestämmelse

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 maj 2017.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU, EURATOM) nr 883/2013

av den 11 september 2013

om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

artikel 317 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget), och vikten av åtgärder i detta syfte bekräftas genom artikel 325 i EUF-fördraget.

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionsätt, särskilt artikel 325, jämförd med fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artikel 106a,

- (2) Det är nödvändigt att mobilisera alla tillgängliga resurser för att uppnå det målet, i synnerhet när det gäller utredningar som ska utföras på unionsnivå, men den balans och ansvarsfördelning som råder mellan unionen och medlemsstaterna bör bibehållas.

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

- (3) För att intensifiera bedrägeribekämpningen har kommissionen, med iakttagande av principen om varje institutions rätt att organisera sitt inre arbete, genom beslut 1999/352/EG, EKSG, Euratom⁽¹⁾, vid sina avdelningar inrättat Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (nedan kallad *Olaf*), som ska ha ansvar för att göra administrativa utredningar i bedrägeriärenden. Kommissionen har gett *Olaf* fullständigt oberoende när det gäller att utföra utredningar. Enligt beslut 1999/352/EG, EKSG, Euratom ska *Olaf* vid utredningar utöva de befogenheter som den tilldelas enligt unionsrätten.

med beaktande av revisionsrättens yttrande⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet⁽²⁾, och

- (4) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999⁽³⁾ antogs för att reglera utredningar som görs av *Olaf*. För att *Olafs* utredningsverksamhet ska bli effektivare och mot bakgrund av unionsinstitutionernas utvärderingar av dess verksamhet, särskilt kommissionens rapport från april 2003 och revisionsrättens särskilda rapporter nr 1/2005⁽⁴⁾ och nr 2/2011⁽⁵⁾ om *Olafs* förvaltning, måste det gällande regelverket ses över.

av följande skäl:

- (1) Unionsinstitutionerna och medlemsstaterna fäster stor vikt vid skyddet av unionens ekonomiska intressen och vid kampen mot bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot dessa intressen. Kommissionens ansvar är i detta sammanhang nära knutet till dess åliggande att genomföra budgeten enligt

⁽¹⁾ EUT C 254, 30.8.2011, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 20 november 2008 (EUT C 16 E, 22.1.2010, s. 201) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 25 februari 2013 (EUT C 89 E, 27.3.2013, s. 1), Europaparlamentets ståndpunkt av den 3 juli 2013 (ännu ej offentliggjord i EUT).

⁽³⁾ Kommissionens beslut 1999/352/EG, EKSG, Euratom av den 28 april 1999 om inrättande av en europeisk byrå för bedrägeribekämpning (*Olaf*) (EGT L 136, 31.5.1999, s. 20).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 av den 25 maj 1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (*Olaf*) (EGT L 136, 31.5.1999, s. 1).

⁽⁵⁾ EUT C 202, 18.8.2005, s. 1.

⁽⁶⁾ EUT C 124, 27.4.2011, s. 9.

- (5) Olafs mandat bör omfatta genomförande av utredningar vid de institutioner, organ och byråer som har inrättats genom eller på grundval av fördragen (nedan kallade *institutionerna, organen och byråerna*), verkställande av den utredningsbefogenhet som kommissionen tilldelas genom berörda unionsakter samt att ge bistånd till medlemsstaterna från kommissionen med att organisera nära och regelbundet samarbete mellan deras behöriga myndigheter. På grundval av sin operativa praxis på området bör Olaf även bidra till att skapa och utveckla metoder för att förebygga och bekämpa bedrägerier, korruption och annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
- (6) Det ansvar som åligger Olaf, som den har inrättats av kommissionen, omfattar förutom skyddet av de ekonomiska intressena all verksamhet som har samband med skyddet av unionens intressen mot oegentligheter som kan leda till administrativa eller straffrättsliga påföljder.
- (7) Denna förordning bör gälla utan att det påverkar det mer långtgående skydd som kan följa av fördragets bestämmelser.
- (8) Eftersom det är nödvändigt att intensifiera kampen mot bedrägerier, korruption och annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, bör Olaf kunna utföra interna utredningar inom alla institutioner, organ och byråer.
- (9) I samband med externa utredningar bör Olaf ges de befogenheter som kommissionen tilldelas enligt rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter⁽¹⁾. Olaf bör också ges de övriga befogenheter som kommissionen tilldelas för att genomföra kontroller och inspektioner på platsen i medlemsstaterna, särskilt för att utreda oegentligheter såsom krävs enligt artikel 9 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen⁽²⁾.
- (10) Effektiviteten i Olafs operativa verksamhet är starkt beroende av samarbetet med medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör ange vilka behöriga myndigheter som kan bistå Olaf i fullgörandet av dess uppdrag. När en medlemsstat inte har inrättat någon särskild enhet på nationell nivå
- med uppdrag att samordna skyddet av unionens ekonomiska intressen och kampen mot bedrägerier, bör en central (nedan kallad *sambandscentralen för bedrägeribekämpning*) inrättas för att underlätta ett effektivt samarbete och informationsutbyte med Olaf.
- (11) Olaf bör få tillgång till relevant information som unionens institutioner, organ och byråer förfogar över i samband med externa utredningar.
- (12) Dessa utredningar bör utföras i enlighet med fördragen, särskilt protokoll nr 7 om Europeiska unionens immunitet och privilegier, och med iakttagande av tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska unionen och anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen, fastställda i rådets förordning (EEG, Euratom, EKS) nr 259/68⁽³⁾ (nedan kallade *tjänsteföreskrifterna*) och Europaparlamentets ledamotsstadga samt med full respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, särskilt principen om rättvis behandling, rätten för varje berörd person att yttra sig över de uppgifter som rör honom eller henne samt principen att endast material som har värde som bevisning kan utgöra grunden för slutsatser vid en utredning. Institutioner, organ och byråer bör därför utforma villkor och bestämmelser för hur interna utredningar ska genomföras.
- (13) De interna utredningarna kan bara utföras om Olaf garanteras tillträde till alla lokaler vid institutionerna, organen och byråerna och tillgång till all information och alla handlingar som de innehar.
- (14) Det bör skyndsamt kontrolleras om den information Olaf får inom ramen för sitt uppdrag är korrekt. Innan en utredning inleds, bör Olaf därför ha tillgång till all relevant information i institutionernas, organens och byråernas databaser, om det oundgängligen krävs för att bedöma den faktiska grunden för anklagelser.
- (15) Olaf bör åläggas precisa skyldigheter att informera institutionerna, organen och byråerna om pågående utredningar, när en tjänsteman, en övrig anställd, en ledamot av en institution eller ett organ, en chef för en byrå eller en anställd berörs av de omständigheter som utreds eller när försiktighetsåtgärder kan vara nödvändiga för att skydda unionens ekonomiska intressen.

⁽¹⁾ EGT L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽²⁾ EGT L 312, 23.12.1995, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 56, 4.3.1968, s. 1.

- (16) Det bör fastställas tydliga regler, som bekräftar Olafs primära behörighet att bedriva interna utredningar i ärenden som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen men samtidigt ger institutionerna, organen och byråerna möjlighet att snabbt göra utredningar i fall där Olaf beslutar att inte ingripa.
- (17) För att säkerställa Olafs oberoende när den utövar sina uppgifter enligt denna förordning bör dess generaldirektör ha möjlighet att inleda utredningar på eget initiativ. När Olaf genomför en utredning bör de berörda institutionerna, organen och byråerna inte utreda samma sakförhållanden parallellt, såvida inte annat överenskommit med Olaf.
- (18) Utredningarna bör utföras under ledning av Olafs generaldirektör med fullständigt oberoende i förhållande till institutionerna, organen och byråerna och i förhållande till övervakningskommittén. Generaldirektören bör därför ha möjlighet att anta riktlinjer för Olafs personal om utredningsförfaranden. Riktlinjerna bör ge Olafs anställda praktisk vägledning om utredningarnas genomförande och berörda personers och vittnens rättssäkerhetsgarantier och rättigheter samt närmare upplysningar om de interna rådgivnings- och kontrollförfaranden som ska följas, inbegripet en lagenlighetskontroll. För att skapa större öppenhet och insyn i utredningarnas genomförande bör riktlinjerna offentliggöras på Olafs webbplats. Riktlinjerna bör inte ge upphov till eller ändra några rättigheter eller skyldigheter enligt denna förordning.
- (19) I enlighet med artikel 21 i tjänsteföreskrifterna bör Olafs personal genomföra utredningar i enlighet med riktlinjerna om utredningsförfaranden och på grundval av enskilda instruktioner från generaldirektören i specifika fall.
- (20) Olafs personal bör i enlighet med tjänsteföreskrifterna utföra sina utredningsuppgifter på ett helt oberoende sätt och undvika intressekonflikter. Anställda vid Olaf bör omedelbart meddela generaldirektören, om en utredning berör ett ärende där de har ett personligt intresse som kan skada eller uppfattas skada deras oberoende, särskilt om de är eller i annan egenskap har varit inblandade i det ärende som utreds.
- (21) Olafs interna och externa utredningar följer till en del tydliga regler. När det är nödvändigt bör Olaf dock tillåtas att samla de olika aspekterna av en extern och en intern utredning i en enda utredning utan att behöva inleda två skilda utredningar.
- (22) Med tanke på rättssäkerheten måste rättssäkerhetsgarantierna för Olafs utredningar förtydligas, med beaktande av dessa utredningars administrativa karaktär.
- (23) De berörda personernas och vittnens rättssäkerhetsgarantier och grundläggande rättigheter bör alltid och utan undantag respekteras i alla skeden av externa och interna utredningar, i synnerhet när information lämnas om pågående utredningar. Tillhandahållandet av information om de utredningar som genomförs av Olaf till Europaparlamentet, rådet, kommissionen eller revisionsrätten, antingen bilateralt eller inom ramen för överläggningar, bör genomföras med iakttagande av utredningssekretess, de berörda personernas legitima rättigheter och i tillämpliga fall de nationella bestämmelser som tillämpas på rättsliga förfaranden. Information som överlämnas eller erhålls i samband med utredningarna bör behandlas enligt unionsrätten om dataskydd. Informationsutbyte bör styras av proportionalitetsprincipen och principen om behovenlig behörighet.
- (24) För att stärka skyddet av enskilda personers individuella rättigheter under utredningarna bör inga slutsatser med namngivna personer dras i utredningens slutskede utan att de har fått tillfälle att yttra sig om samtliga omständigheter som gäller dem.
- (25) Generaldirektören bör se till att utlämnande av information till allmänheten sker med hänsyn till de berörda personernas legitima rättigheter.
- (26) Olaf och de institutioner, organ och byråer som är inblandade i utredningen bör skydda yttrandefriheten i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och även skydda journalistiska källor.
- (27) Det bör åligga Olafs generaldirektör att sörja för skydd av personuppgifter och för iakttagande av den förtrolighet som gäller för information som inhämtas i samband med utredningarna. Unionens tjänstemän och övriga anställda bör garanteras ett rättsligt skydd som är likvärdigt med det skydd som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna.
- (28) För att säkerställa att resultaten av de utredningar som genomförs av Olaf beaktas och att nödvändig uppföljning görs, bör rapporterna utgöra tillåten bevisning i administrativa och rättsliga förfaranden. Dessa rapporter bör därför upprättas med beaktande av de bestämmelser som gäller för administrativa rapporter i medlemsstaterna.

- (29) När omständigheter som påvisas i den slutliga rapporten om en intern utredning kan leda till ett straffrättsligt förfarande, bör informationen överlämnas till nationella rättsliga myndigheter i den berörda medlemsstaten. I de rekommendationer som åtföljer den slutliga utredningsrapporten bör generaldirektören ange om interna åtgärder av institutionen, organet eller byrån med hänsyn till sakens natur eller ekonomiska omfattning skulle möjliggöra effektivare uppföljning.
- (30) Om generaldirektören överlämnar information som Olaf har erhållit under den interna utredningen till den berörda medlemsstatens rättsliga myndigheter, bör överlämnandet av informationen inte påverka den nationella rättsliga myndighetens efterföljande rättsliga bedömning av huruvida det krävs en utredning.
- (31) Det bör åligga de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna eller i förekommande fall institutionerna, organen och byråerna att på grundval av Olafs slutliga utredningsrapport besluta om hur en avslutad utredning bör följas upp.
- (32) För att öka effektiviteten bör Olaf informeras om hur dess utredningar har följts upp. Därför bör unionens institutioner, organ och byråer och i förekommande fall medlemsstaternas behöriga myndigheter på Olafs begäran rapportera om vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av den information som Olaf har överlämnat.
- (33) Med tanke på de stora fördelarna med ett förstärkt samarbete mellan Olaf, Eurojust, Europol och medlemsstaternas behöriga myndigheter, bör Olaf få möjlighet att ingå administrativa överenskommelser med dessa, framför allt i syfte att underlätta praktiskt samarbete och utbyta information i tekniska och operativa frågor, utan att ytterligare juridiska skyldigheter uppstår.
- (34) För att stärka samarbetet mellan Olaf, Eurojust och medlemsstaternas behöriga myndigheter beträffande handlingar som kan leda till straffrättsliga förfaranden, bör Olaf informera Eurojust om, i synnerhet, de fall då man misstänker bedrägeri, korruption eller annan illegal verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen och avser allvarliga brott. Om information överlämnas till de berörda medlemsstaternas behöriga myndigheter, bör detta på lämpligt sätt ske innan den information som de har tillhandahållit av Olaf överlämnas till Eurojust eller Europol, om denna åtföljs av en uppmaning att vidta specifika brottsutredningsåtgärder.
- (35) För att samarbetet mellan Olaf, berörda unionsinstitutioner, -organ och -byråer, medlemsstaternas behöriga myndigheter, tredjeländers behöriga myndigheter och internationella organisationer ska fungera väl bör ett ömsesidigt informationsutbyte organiseras. Detta informationsutbyte bör respektera sekretessprinciperna och dataskyddsbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter⁽¹⁾. Olaf bör framför allt kontrollera att mottagaren har lämplig behörighet och att överlämnandet av information är nödvändigt. Informationsutbytet med Eurojust bör omfattas av Eurojusts mandat, som omfattar samordning i gränsöverskridande fall av allvarlig brottslighet.
- (36) Med tanke på den betydande volym unionsmedel som anslås till externt bistånd, antalet utredningar som Olaf utför inom den sektorn och det internationella samarbete som förekommer vid utredningar bör Olaf, om lämpligt i samordning med andra behöriga avdelningar, genom administrativa överenskommelser kunna begära praktiskt bistånd för denna uppgift från behöriga myndigheter i tredjeländer och från internationella organisationer, utan att detta ger upphov till ytterligare juridiska skyldigheter.
- (37) Olaf bör vara oberoende när den genomför sina uppdrag. Som ett stöd för detta oberoende bör en övervakningskommitté, bestående av oberoende utomstående personer som är särskilt kvalificerade inom Olafs verksamhetsområde, regelbundet kontrollera hur Olaf utför sina utredningsuppgifter. Övervakningskommittén bör inte ingripa i pågående utredningar. I dess uppgifter bör även ingå att biträda generaldirektören när denne utför sina uppgifter.
- (38) Det är lämpligt att specificera kriterierna och förfarandet för utnämning av ledamöterna i övervakningskommittén och ytterligare specificera de uppgifter övervakningskommittén har enligt sitt mandat.
- (39) En reservförteckning bör upprättas med uppgift om kandidater som kan ersätta ledamöter i övervakningskommittén för återstoden av deras mandat, om en eller flera av dessa ledamöter avgår, avlider eller i övrigt inte längre kan utföra sina uppgifter.

⁽¹⁾ EGT L 8, 12.1.2001, s. 1.

- (40) För att övervakningskommittén ska kunna utföra sitt uppdrag effektivt bör Olaf söra för att kommitténs sekretariat kan arbeta på ett oberoende sätt.
- (41) En gång om året bör det hållas överläggningar mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Dessa överläggningar bör bland annat avse de strategiska prioriteringarna för Olafs utredningspolicy och effektiviteten i dess arbete med avseende på fullgörandet av dess mandat, utan att på något sätt ingripa i Olafs oberoende vid utförandet av utredningarna. Förberedelserna inför överläggningarna bör äga rum på teknisk nivå och vid behov omfatta ett förberedande möte mellan de relevanta avdelningarna vid de berörda institutionerna. När det diskuteras hur effektivt Olaf utför sitt mandat, bör de institutioner som deltar i överläggningarna kunna ta del av statistiska uppgifter om uppföljningen av Olafs utredningar och av information som överlämnats av Olaf.
- (42) För att säkerställa fullständig oberoende när det gäller driften av Olaf bör dess generaldirektör utses för en period på sju år, som inte får förlängas.
- (43) Uppgiften som Olafs generaldirektör är särskilt viktig även för Europaparlamentet och rådet. Den som utnämns till generaldirektör bör åtnjuta största möjliga stöd och erkännande från Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Kommissionen bör därför eftersträva samförstånd med Europaparlamentet och rådet inom ramen för samsrådsförfarandet.
- (44) Tjänsten som generaldirektör bör utlysas i *Europeiska unionens officiella tidning* senast sex månader innan den sittande generaldirektörens mandat löper ut. Kommissionen bör förbereda utlysningen med utgångspunkt i resultatet från det nära samrådet med Europaparlamentet och rådet. Den bör innehålla urvalskriterierna, inbegripet de krav som de sökande bör uppfylla för att vara behöriga för tjänsten.
- (45) Generaldirektören bör med jämna mellanrum informera övervakningskommittén om de ärenden där information har överlämnats till de rättsliga myndigheterna i medlemsstaterna och om det totala antalet ärenden vid Olaf som dessa rättsliga myndigheter i medlemsstaterna i fråga har handlagt som uppföljning av en utredning som Olaf har genomfört.
- (46) Erfarenheterna från det operativa arbetet visar att generaldirektören bör få delegera vissa uppgifter till en eller flera av Olafs anställda.
- (47) Generaldirektören bör införa en intern rådgivnings- och kontrollmekanism, inbegripet en lagenlighetskontroll, med särskild hänvisning till skyldigheten att iakttta rätts-säkerhetsgarantierna och de grundläggande rättigheterna för de berörda personerna och de berörda medlemsstaternas nationella lagstiftning.
- (48) För att säkerställa Olafs oberoende bör kommissionen besluta om lämplig delegering av utnämningsmyndighetens befogenheter till generaldirektören.
- (49) Denna förordning innebär inte någon som helst inskränkning av medlemsstaternas befogenheter och ansvar att vidta åtgärder för att bekämpa bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Det förhållande att uppdraget att utföra externa administrativa utredningar på detta område ges till en oberoende byrå är i fullständig överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att intensifiera kampen mot bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
- (50) Kommissionen bör bedöma behovet av översyn av denna förordning om en europeisk åklagarmyndighet inrättas.
- (51) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheter och följer i synnerhet de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (52) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 28.2 i förordning (EG) nr 45/2001 och avgav ett yttrande den 1 juni 2011 ⁽¹⁾.
- (53) Med tanke på den betydande mängd ändringar som krävs bör förordning (EG) nr 1073/1999 upphöra att gälla och ersättas med denna förordning.

⁽¹⁾ EUT C 279, 23.9.2011, s. 11.

(54) I enlighet med artikel 106a.1 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget), varigenom artikel 325 i EUF-fördraget blir tillämplig på Europeiska atomenergigemenskapen, bör bestämmelserna om Olafs utredningar i fråga om unionen även tillämpas på Euratom. I enlighet med artikel 106a.2 i Euratomfördraget bör hänvisningar till unionen i artikel 325 i EUF-fördraget läsas som hänvisningar till Euratom och hänvisningar till unionen i denna förordning, när sammanhanget kräver det, därför omfatta Euratom. Rådets förordning (Euratom) nr 1074/99 av den 25 maj 1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) ⁽¹⁾ bör därför upphävas.

- b) Europaparlamentets ledamotsstadga,
- c) tjänsteföreskrifterna,
- d) förordning (EG) nr 45/2001.

4. Olaf ska inom de institutioner, organ och byråer som inrättas genom fördragen eller på grundval av dessa (nedan kallade *institutionerna, organen och byråerna*) utföra administrativa utredningar för att bekämpa bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. I detta syfte ska Olaf utreda sådana omständigheter av allvarlig art som har samband med tjänsteutövningen och som utgör brister när det gäller att uppfylla de skyldigheter som åligger unionens tjänstemän och övriga anställda, brister som skulle kunna leda till disciplinära åtgärder och i förekommande fall straffrättsliga förfaranden, eller en bristande uppfyllelse av de motsvarande skyldigheter som åvilar ledamöter av institutioner eller organ, chefer för byråer samt sådana anställda vid institutioner, organ och byråer som inte omfattas av tjänsteföreskrifterna (nedan tillsammans kallade *tjänstemän, övriga anställda, ledamöter av institutioner eller organ, chefer för byråer eller anställda*).

5. Medlemsstaternas behöriga myndigheter och institutionerna, organen och byråerna får ingå administrativa överenskommelser med Olaf för tillämpningen av denna förordning. De administrativa överenskommelserna får framför allt avse överlämnandet av information och genomförandet av utredningar.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och uppgifter

1. Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (nedan kallad *Olaf*), som inrättades genom beslut 1999/352/EG, EKSG, Euratom, ska för att intensifiera kampen mot bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot Europeiska unionens och Europeiska atomenergigemenskapens (när sammanhanget kräver det nedan gemensamt kallade *unionen*) ekonomiska intressen, utöva den behörighet att utföra utredningar som kommissionen har enligt

- a) relevanta unionsakter, och
- b) de relevanta avtal om samarbete och ömsesidigt bistånd som unionen har slutit med tredjeländer och internationella organisationer.

2. Olaf ska förmedla kommissionens hjälp till medlemsstaterna för att organisera ett nära och regelbundet samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, så att de kan samordna sina insatser för att skydda unionens ekonomiska intressen mot bedrägerier. Olaf ska bidra till att skapa och utveckla metoder för att förebygga och bekämpa bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Olaf ska tillsammans med och mellan medlemsstaterna främja och samordna utbyte av operativa erfarenheter och god praxis när det gäller skyddet av unionens ekonomiska intressen och även stödja gemensamma insatser mot bedrägerier som medlemsstaterna vidtar på frivillig grund.

3. Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av

- a) protokoll nr 7 om Europeiska unionens immunitet och privilegier, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

⁽¹⁾ EGT L 136, 31.5.1999, s. 8.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- 1. unionens ekonomiska intressen: de inkomster, utgifter och tillgångar som omfattas av Europeiska unionens budget eller av institutionernas, organens och byråernas budgetar eller de budgetar som dessa förvaltar och övervakar.
- 2. oegentligheter: oegentligheter enligt definitionen i artikel 1.2 i förordning (EG) nr 2988/95.
- 3. bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen: samma mening som dessa ord har i relevanta unionsakter.
- 4. administrativa utredningar (nedan kallade utredningar): alla kontroller, inspektioner eller andra åtgärder som Olaf vidtar, i enlighet med artiklarna 3 och 4, för att nå de mål som anges i artikel 1 och konstatera eventuella oegentligheter i verksamheter som kontrolleras; dessa utredningar ska inte påverka medlemsstaternas befogenheter i fråga om lagföring.

5. berörd person: en person eller ekonomisk aktör som misstänks för bedrägerier, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen och som därför är under utredning av Olaf.
6. ekonomisk aktör: samma mening som i förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 och förordning (Euratom, EG) nr 2185/96.
7. administrativa överenskommelser: överenskommelser av teknisk och/eller operativ art som ingås av Olaf och som i synnerhet syftar till att underlätta samarbetet och informationsutbytet mellan parterna i överenskommelsen utan att det ger upphov till ytterligare juridiska skyldigheter.

Artikel 3

Externa utredningar

1. Olaf ska utöva de befogenheter som kommissionen har enligt förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 för att utföra kontroller och inspektioner på platsen i medlemsstaterna och, i enlighet med gällande avtal om samarbete och ömsesidigt bistånd samt andra gällande rättsliga instrument, i tredjeländer och vid internationella organisationer.

Inom ramen för sina utredande uppgifter ska Olaf utföra kontroller och inspektioner i enlighet med artikel 9.1 i förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 och de sektorsvisa bestämmelser som avses i artikel 9.2 i samma förordning i medlemsstaterna och, i enlighet med gällande avtal om samarbete och ömsesidigt bistånd samt andra gällande rättsliga instrument, i tredjeländer och vid internationella organisationer.

2. För att fastställa om det förekommit bedrägerier, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen i samband med bidragsavtal, beslut om bidrag eller ett avtal om unionsfinansiering får Olaf företa kontroller och inspektioner på platsen hos ekonomiska aktörer i enlighet med bestämmelserna och förfarandena i förordning (Euratom, EG) nr 2185/96.

3. Under kontroll och inspektion på platsen ska Olafs anställda, med förbehåll för tillämplig unionsrätt, handla i enlighet med den berörda medlemsstatens bestämmelser och praxis och med iakttagande av de rättssäkerhetsgarantier som föreskrivs i denna förordning.

På Olafs begäran ska den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten förse Olafs anställda med det bistånd som behövs för att de effektivt ska kunna utföra sina uppgifter, i enlighet med det skriftliga bemyndigande som avses i artikel 7.2.

Om biståndet förutsätter bemyndigande från en rättslig myndighet enligt nationella bestämmelser, ska en ansökan om sådant tillstånd göras.

Den berörda medlemsstaten ska i enlighet med förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 se till att Olafs anställda, på samma villkor och under samma förutsättningar som medlemsstatens behöriga myndigheter och i enlighet med nationell rätt, får tillgång till all information och alla handlingar som rör utredningsföremålet och som krävs för att kontrollerna och inspektionerna på plats ska kunna utföras effektivt och på ett verkningfullt sätt.

4. Vid tillämpning av denna förordning ska medlemsstaterna utse en central (nedan kallad *sambandscentralen för bedrägeribekämpning*) som ska underlätta effektivt samarbete och utbyte av information med Olaf, bland annat information av operativ art. Sambandscentralen för bedrägeribekämpning får om lämpligt betraktas som en behörig myndighet i enlighet med nationell rätt vid tillämpning av denna förordning.

5. Vid en extern utredning kan Olaf få tillgång till all relevant information, även information i databaser, som innehas av institutionerna, organen eller byråerna avseende utredningsföremålet, vilken behövs för att fastställa förekomsten av bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Artikel 4.2 och 4.4 ska tillämpas på sådana fall.

6. När Olaf före ett beslut om inledande av en extern utredning hanterar information som tyder på förekomsten av bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, får Olaf informera de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna samt vid behov kommissionens behöriga avdelningar.

Utan hinder av de sektorsvisa bestämmelser som avses i artikel 9.2 i förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 ska de behöriga myndigheterna se till att lämpliga åtgärder vidtas, i vilka Olaf får delta i enlighet med nationell rätt. De berörda medlemsstaternas behöriga myndigheter ska på begäran informera Olaf om vilka åtgärder som har vidtagits och vilka resultat den information som avses i första stycket i denna punkt har givit.

Artikel 4

Interna utredningar

1. Inom de områden som avses i artikel 1 ska Olaf utföra administrativa utredningar inom institutionerna, organen och byråerna (nedan kallade *interna utredningar*).

Dessa interna utredningar ska utföras i enlighet med de villkor som anges i denna förordning och i de beslut som fattats av respektive institution, organ eller byrå.

2. Förutsatt att bestämmelserna i punkt 1 följs

- a) ska Olaf utan förhandsmälan och utan dröjsmål ha rätt till tillgång till all relevant information, inbegripet information i databaser, som innehas av institutionerna, organen och byråerna, till vilkas lokaler Olaf dessutom ska ha tillträde; Olaf ska ha befogenhet att kontrollera institutionernas, organens och byråernas bokföring; Olaf får kopiera och begära utdrag ur alla handlingar och ur innehållet i all datorbaserad information som institutionerna, organen och byråerna innehar och vid behov säkra dessa handlingar eller dessa uppgifter för att undvika att de går förlorade,
- b) får Olaf begära såväl muntlig information, bland annat genom intervjuer, som skriftlig information från tjänstemän, övriga anställda, ledamöter av institutioner eller organ, chefer för byråer eller anställda.

3. I enlighet med de bestämmelser och förfaranden som fastställs i förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 får Olaf utföra kontroller på plats hos ekonomiska aktörer för att få tillgång till relevant information om föremålet för den interna utredningen.

4. Varje institution, organ och byrå ska informeras när Olafs anställda gör en intern utredning i deras lokaler eller tar del av handlingar eller begär annan information som de innehar. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 10 och 11 får Olaf när som helst till den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda byrån överlämna information som har inhämtats i samband med interna utredningar.

5. Institutionerna, organen och byråerna ska införa lämpliga förfaranden och vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa de interna utredningarnas förtroliga karaktär.

6. Om de interna utredningarna visar att en tjänsteman, en övrig anställd, en ledamot av en institution eller ett organ, en chef för en byrå eller en anställd kan beröras, ska den institution, det organ eller den byrå där den personen är verksam informeras.

I undantagsfall där den interna utredningens förtroliga karaktär inte kan säkras vid användning av gängse kommunikationskanaler ska Olaf använda lämpliga alternativa informationskanaler.

I undantagsfall får tillhandahållandet av sådan information senareläggas på grundval av ett motiverat beslut av generaldirektören, vilket ska överlämnas till övervakningskommittén när utredningen avslutats.

7. De beslut som alla institutioner, organ och byråer ska anta i enlighet med punkt 1 ska i synnerhet innehålla en regel som rör skyldigheten för tjänstemän, övriga anställda, ledamöter av institutioner eller organ, chefer för byråer eller anställda att samarbeta med och lämna information till Olaf och samtidigt sörja för den interna utredningens förtroliga karaktär.

8. När Olaf före ett beslut om inledande av en intern utredning hanterar information som tyder på förekomsten av bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, får Olaf informera den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda byrån. Den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda byrån ska på begäran informera Olaf om de åtgärder som vidtas och om de resultat informationen har gett.

Olaf ska vid behov även informera de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. I så fall ska förfarandekraven i artikel 9.4 andra och tredje styckena tillämpas. Om de behöriga myndigheterna i enlighet med nationell lagstiftning beslutar att vidta åtgärder på grundval av den information som har överlämnats till dem, ska de på begäran informera Olaf om det.

Artikel 5

Inledande av utredningar

1. Generaldirektören får inleda en utredning när det föreligger skäligen misstanke, som även kan vara grundad på information från tredje part eller anonymt lämnad information, om att det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Generaldirektörens beslut om att inleda en utredning eller inte ska fattas med hänsyn till Olafs årliga förvaltningsplan och de utredningsprioriteringar som fastställs i enlighet med artikel 17.5. Beslutet ska även ta hänsyn till att Olafs resurser ska utnyttjas effektivt och till att de resurser som används ska stå i proportion till saken. Vid interna utredningar ska särskild hänsyn tas till vilken institution, vilket organ eller vilken byrå som på bästa sätt kan genomföra dem, med särskild tanke på omständigheterna, ärendets faktiska eller potentiella ekonomiska följder och möjligheterna till eventuell rättslig uppföljning.

2. Beslut om externa utredningar ska fattas av generaldirektören, antingen på eget initiativ eller på begäran av en berörd medlemsstat eller av unionens institutioner, organ eller byråer.

Beslut om interna utredningar ska fattas av generaldirektören, antingen på eget initiativ eller på begäran av den institution, det organ eller den byrå där utredningen ska utföras, eller av en medlemsstat.

3. När generaldirektören överväger huruvida en intern utredning ska inledas eller inte på en sådan begäran som avses i punkt 2, och/eller när Olaf genomför interna utredningar får de berörda institutionerna, organen och byråerna inte samtidigt genomföra egna utredningar av samma omständigheter, om inte annat överenskommit med Olaf.

4. Inom två månader från det att Olaf mottagit en sådan begäran som avses i punkt 2 ska ett beslut fattas om att inleda en utredning eller inte. Beslutet ska utan dröjsmål delges den medlemsstat, den institution, det organ eller den byrå som gjort förfrågan. Beslut om att inte inleda en utredning ska motiveras. Om Olaf, när denna period på två månader löpt ut, inte har fattat något beslut ska detta anses utgöra ett beslut om att inte inleda någon utredning.

När en tjänsteman, en övrig anställd, en ledamot av en institution eller ett organ, en chef för en byrå eller en anställd enligt artikel 22a i tjänsteföreskrifterna lämnar information till Olaf om misstänkta bedrägerier eller oegentligheter ska Olaf upplysa den personen om huruvida saken kommer att leda till en utredning eller inte.

5. Om generaldirektören beslutar att inte inleda någon intern utredning, får han utan dröjsmål överlämna relevant information till den institution, det organ eller den byrå som berörs, för lämplig uppföljning enligt tillämpliga bestämmelser vid institutionen, organet eller byrån. Olaf ska i förekommande fall tillsammans med institutionen, organet eller byrån fastställa lämpliga åtgärder för att skydda källans identitet; Olaf får vid behov begära information om uppföljningen.

6. Om generaldirektören beslutar att inte inleda någon extern utredning, får han utan dröjsmål överlämna relevant information till de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten för uppföljning i förekommande fall, i enlighet med dess nationella bestämmelser. Vid behov ska Olaf även informera den institution, det organ eller den byrå som berörs om detta.

Artikel 6

Tillgång till information i databaser innan en utredning inleds

1. Innan en utredning inleds ska Olaf ha rätt att få tillgång till all relevant information i institutionernas, organens och byråernas databaser, om det oundgängligen krävs för att bedöma

den faktiska grunden för anklagelser. Denna rätt till tillgång ska utövas inom den tidsfrist som krävs för att göra en snabb bedömning av anklagelserna; tidsfristen ska fastställas av Olaf. Vid utövandet av rätten till tillgång ska Olaf iaktta principerna om nödvändighet och proportionalitet.

2. Den institution, det organ eller den byrå som berörs ska samarbeta lojalt genom att låta Olaf inhämta relevant information enligt villkoren i de beslut som antagits enligt artikel 4.1.

Artikel 7

Utredningsförfarandet

1. Generaldirektören ska leda utredningsarbetet på grundval av, i förekommande fall, skriftliga instruktioner. Utredningarna ska genomföras under generaldirektörens ledning av anställda vid Olaf som han eller hon utsett.

2. Olafs anställda ska fullgöra sina uppgifter mot uppvisande av ett skriftligt bemyndigande med uppgifter om deras identitet och befattning. Generaldirektören ska utfärda ett sådant bemyndigande och ska ange föremålet för och syftet med utredningen, de rättsliga grunderna för att genomföra denna utredning och utredningsbefogenheterna till följd av dessa grunder.

3. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska i enlighet med nationella bestämmelser ge de anställda vid Olaf det stöd som behövs för att de ska kunna utföra sina uppdrag effektivt.

Institutionerna, organen och byråerna ska se till att deras tjänstemän, övriga anställda, ledamöter, chefer eller anställda lämnar Olaf det bistånd som krävs för att de anställda vid Olaf ska kunna fullgöra sina uppgifter effektivt.

4. Artikel 3 respektive artikel 4 ska tillämpas när en utredning innehåller både externa och interna inslag.

5. Utredningarna ska genomföras kontinuerligt under en tidsperiod som ska vara avpassad efter omständigheterna och ärendets komplexitet.

6. Om utredningarna visar att det kan vara lämpligt att vidta administrativa säkerhetsåtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen ska Olaf utan dröjsmål informera den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda byrån om den pågående utredningen. Informationen ska omfatta följande:

a) Identitetsuppgifter för den berörde tjänstemannen, övriga anställda, ledamoten av en institution eller ett organ, chefen för en byrå eller anställda och en sammanfattning av de faktiska omständigheterna.

- b) All information som skulle kunna hjälpa institutionen, organet eller byrån i fråga att avgöra om det är lämpligt att vidta administrativa säkerhetsåtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen.
- c) Eventuella rekommendationer om särskilda sekretessåtgärder i framför allt ärenden där sådana utredningsåtgärder måste vidtas som omfattas av en nationell rättslig myndighets behörighet eller, i fråga om externa utredningar, som omfattas av en nationell myndighets behörighet, i enlighet med de nationella bestämmelser som är tillämpliga på utredningen.

Den institution, det organ eller den byrå som berörs får när som helst, i nära samarbete med Olaf, besluta att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder, inbegripet åtgärder för att säkra bevis, och ska utan dröjsmål informera Olaf om sådana beslut.

7. Vid behov ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna på Olafs begäran vidta lämpliga säkerhetsåtgärder enligt sin nationella rätt, särskilt åtgärder för att säkra bevismaterial.

8. Om en utredning inte kan avslutas inom tolv månader från det att den inleddes ska generaldirektören vid utgången av den tolv månadersperioden och därefter var sjätte månad rapportera till övervakningskommittén, och ange skälen till det och de åtgärder som planeras för att skynda på utredningen.

Artikel 8

Skyldighet att informera Olaf

1. Institutionerna, organen och byråerna ska utan dröjsmål till Olaf överlämna alla uppgifter som kan ha samband med eventuella fall av bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
2. Institutionerna, organen och byråerna och, i den mån deras nationella rätt tillåter detta, medlemsstaternas behöriga myndigheter, ska på begäran av Olaf eller på eget initiativ till Olaf överlämna alla handlingar och all information som de innehar och som rör någon av Olafs pågående utredningar.
3. Institutionerna, organen och byråerna och, i den mån deras nationella rätt tillåter detta, medlemsstaternas behöriga myndigheter, ska till Olaf överlämna alla andra relevanta handlingar och all annan relevant information som de innehar och som rör bekämpningen av bedrägerier, korruption och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.

Artikel 9

Rättssäkerhetsgarantier

1. Olaf ska i sina utredningar beakta omständigheter som talar såväl för som emot de berörda personerna. Utredningarna

ska genomföras på ett objektivt och opartiskt sätt, i enlighet med principen om oskuldspresumtion och rättssäkerhetsgarantierna i denna artikel.

2. Olaf får intervjuva en berörd person eller ett vittne när som helst under en utredning. En person som intervjuas har rätt att inte röja sig själv.

En kallelse till en intervju ska skickas till en berörd person minst tio arbetsdagar i förväg. Denna tidsfrist får förkortas om den berörda personen uttryckligen samtycker till det eller om man kan lämna tillräckligt välmotiverade skäl avseende utredningens brådskande natur. I det senare fallet ska tidsfristen vara minst 24 timmar. Kallelsen ska bland annat innehålla en förteckning över de rättigheter den berörda personen har, särskilt rätten att biträdas av en person enligt eget val.

En kallelse till en intervju ska skickas till ett vittne minst 24 timmar i förväg. Denna tidsfrist får förkortas om vittnet uttryckligen samtycker till det eller om man kan lämna tillräckligt välmotiverade skäl avseende utredningens brådskande natur.

De krav som anges i andra och tredje styckena ska inte tillämpas på inhämtande av utsagor inom ramen för kontroller och inspektioner på plats.

Om det under en intervju framkommer att ett vittne kan vara en berörd person ska intervjun avbrytas. Förfarandebestämmelserna i denna punkt och i punkterna 3 och 4 ska tillämpas omedelbart. Vittnet ska genast informeras om sina rättigheter i egenskap av berörd person och ska på begäran erhålla en kopia av protokoll från utsagor som han lämnat tidigare. Olaf får inte använda denna persons utsagor mot honom eller henne utan att först ge personen i fråga möjlighet att kommentera dessa utsagor.

Olaf ska upprätta ett intervjuprotokoll och ge den intervjuade personen tillgång till det, varvid den intervjuade personen antingen kan godkänna det eller lägga till sina synpunkter. Olaf ska ge den berörda personen en kopia av intervjuprotokollet.

3. Om en utredning tyder på att en tjänsteman, en övrig anställd, en ledamot av en institution eller ett organ, en chef för en byrå eller en anställd kan vara en berörd person ska den tjänstemannen, den övriga anställda, den ledamoten av en institution eller ett organ, den chefen för en byrå eller den anställda informeras om detta, såvida det inte skadar utredningen eller andra utredningsförfaranden som omfattas av en nationell rättslig myndighets befogenheter.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 4.6 och 7.6 ska berörda personer när en utredning är klar och innan slutsatser dras om namngivna personer, beredas tillfälle att yttra sig om omständigheter som gäller dem.

I detta syfte ska Olaf till den berörda personen sända en anmodan att yttra sig, antingen skriftligen eller vid en intervju med sådana anställda som Olaf utsett. Denna anmodan ska innebära en sammanfattning av omständigheter som rör den berörda personen och de uppgifter som krävs enligt artiklarna 11 och 12 i förordning (EG) nr 45/2001, och ska ange tidsfristen för att yttra sig; denna tidsfrist ska vara minst tio arbetsdagar från det att anmodan att yttra sig har mottagits. Denna tidsfrist får förkortas om den berörda personen uttryckligen samtycker till det eller om man kan lämna välmotiverade skäl avseende utredningens brådskande natur. Den slutliga utredningsrapporten ska hänvisa till sådana eventuella yttranden.

I välmotiverade fall när utredningssekretessen måste skyddas och/eller omständigheterna kräver utredningsåtgärder som omfattas av en nationell rättslig myndighets behörighet får generaldirektören avvakta med att fullgöra skyldigheten att bjuda in den berörda personen att yttra sig.

I fall som anges i artikel 1.2 i bilaga IX i tjänsteföreskrifterna ska underlåtenhet av en institution, ett organ eller en byrå att inom en månad reagera på en begäran från generaldirektören om att avvakta med att fullgöra skyldigheten att bjuda in berörda personer att yttra sig anses utgöra ett godkännande svar.

5. Personer som intervjuas ska ha rätt att använda något av unionens officiella språk. Tjänstemän eller övriga anställda vid unionen får dock uppmanas att yttra sig på ett av unionsinstitutionernas officiella språk som de har fördjupade kunskaper i.

Artikel 10

Sekretess och skydd av uppgifter

1. Information som överlämnats eller inhämtas i samband med externa utredningar ska oavsett form vara skyddad genom tillämpliga bestämmelser.

2. Information som överlämnas eller inhämtas i samband med interna utredningar ska, oavsett form, omfattas av tystnadsplikt och åtnjuta samma skydd som det som ges enligt de bestämmelser som gäller för unionsinstitutionerna.

3. De berörda institutionerna, organen eller byråerna ska se till att den sekretess som gäller för Olafs utredningar respekteras, att berörda personers legitima rättigheter respekteras och att

tillämpliga nationella bestämmelser för rättsliga förfaranden har följts, om sådana förfaranden inlett.

4. Olaf får utse ett uppgiftsskyddsombud i enlighet med artikel 24 i förordning (EG) nr 45/2001.

5. Generaldirektören ska se till att all information till allmänheten lämnas på ett neutralt och opartiskt sätt, och att offentliggörande av den sker med iakttagande av utredningssekretessen och enligt de principer som fastställs i den här artikeln och i artikel 9.1.

I enlighet med tjänsteföreskrifterna får anställda vid Olaf inte utan tillstånd lämna ut information som de har fått tillgång till i tjänsten, om inte denna information redan har offentliggjorts eller är tillgänglig för allmänheten. Denna skyldighet åligger de anställda även efter det att de har lämnat tjänsten.

Artikel 11

Utredningsrapport och uppföljning av utredningar

1. När Olaf har avslutat en utredning ska en rapport upprättas under generaldirektörens överinseende. Denna rapport ska redogöra för utredningens rättsliga grund, förfarandet, de omständigheter som konstaterats och deras preliminära juridiska innebörd, de uppskattade ekonomiska följderna av de omständigheter som konstaterats, uppgifter om efterlevnaden av rätts-säkerhetsgarantierna i enlighet med artikel 9 samt utredningens slutsatser.

Rapporten ska åtföljas av rekommendationer från generaldirektören om huruvida åtgärder bör vidtas eller inte. Dessa rekommendationer ska när så är lämpligt ange disciplinära, administrativa, ekonomiska och/eller rättsliga åtgärder från institutioner, organ och byråer och från de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna, och ska särskilt ange de uppskattade belopp som ska återkrävas, och den preliminära juridiska innebörden av de omständigheter som konstaterats.

2. Vid upprättande av sådana rapporter och rekommendationer ska den nationella lagstiftningen i den berörda medlemsstaten beaktas. Rapporter som har upprättats på detta sätt ska utgöra tillåten bevisning i administrativa eller rättsliga förfaranden i den medlemsstat där det visar sig nödvändigt att använda dem, på samma sätt och på samma villkor som administrativa rapporter som upprättas av nationella administrativa inspektörer. De ska bedömas enligt samma regler som de som gäller för administrativa rapporter som upprättas av nationella administrativa inspektörer och ha samma bevisvärde som dessa rapporter.

3. Rapporten och rekommendationerna som upprättas efter en extern utredning och alla handlingar som har anknytning till denna ska överlämnas till de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna, i enlighet med bestämmelserna om externa utredningar, och, om så krävs, till kommissionens behöriga avdelningar.

4. Rapporten och rekommendationerna som upprättas efter en intern utredning och alla handlingar som har anknytning till den ska överlämnas till den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda byrån. Den institutionen, det organet eller den byrån ska vidta de åtgärder, i synnerhet disciplinära eller rättsliga åtgärder, som resultatet av de interna utredningarna påkallar och ska rapportera om detta till Olaf inom den tidsfrist som Olaf fastställt i de rekommendationer som åtföljer utredningsrapporten, och även på begäran från Olaf.

5. När den rapport som upprättas efter en intern utredning tyder på omständigheter som kan leda till straffrättsliga påföljder ska informationen överlämnas till den berörda medlemsstatens rättsliga myndigheter.

6. På Olafs begäran ska de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna i god tid upplysa Olaf om eventuell uppföljning av de rekommendationer som generaldirektören överlämnat i enlighet med punkt 3 och med anledning av eventuella uppgifter från Olaf i enlighet med punkt 5.

7. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 ska generaldirektören när en utredning har avslutats lägga ner utredningen beträffande en berörd person, om det inte framkommit några bevis mot den personen under utredningen, och inom tio arbetsdagar underrätta den berörda personen om detta.

8. Om en uppgiftslämnare, som försett Olaf med information som leder till eller rör en utredning, begär det, får Olaf informera uppgiftslämnaren om att utredningen avslutats. Olaf får dock avslå en sådan begäran om den anser att den kan skada den berörda personens rättmätiga intressen, utredningens effektivitet och uppföljning eller sekretesskraven.

Artikel 12

Informationsutbyte mellan Olaf och medlemsstaternas behöriga myndigheter

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 10 och 11 i den här förordningen eller bestämmelserna i förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 får Olaf till de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna överlämna information som har inhämtats i samband med externa utredningar så att de kan vidta lämpliga åtgärder i god tid i enlighet med sin nationella lagstiftning.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 10 och 11 ska generaldirektören till de rättsliga myndigheterna i den berörda medlemsstaten överlämna information som Olaf erhållit under en intern utredning om omständigheter som omfattas av en nationell rättslig myndighets behörighetsområde.

I enlighet med artikel 4 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 ska generaldirektören till den institution, det organ eller den byrå som berörs även överlämna den information som avses i första stycket, inklusive den berörda personens identitet, en sammanfattning av omständigheterna, deras preliminära juridiska innebörd och en bedömning av påverkan på unionens ekonomiska intressen.

Artikel 9.4 ska tillämpas.

3. De behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten ska, utan att det påverkar tillämpningen av deras nationella lagstiftning, på eget initiativ eller på Olafs begäran i god tid informera Olaf om hur den information som överlämnats enligt den här artikeln har följts upp.

4. Olaf får lämna bevisning i förfaranden vid nationell domstol i enlighet med nationell rätt och tjänsteföreskrifterna.

Artikel 13

Olafs samarbete med Eurojust och Europol

1. Olaf ska inom ramen för sitt uppdrag att skydda unionens ekonomiska intressen vid behov samarbeta med Eurojust och med Europeiska polisbyrån (Europol). När så krävs för att underlätta detta samarbete ska Olaf enas med Eurojust och Europol om administrativa överenskommelser. Sådana praktiska överenskommelser kan avse utbyte av operativa, strategiska eller tekniska upplysningar, däribland personuppgifter och sekretessbelagd information samt, på begäran, lägesrapporter.

Olaf ska till Eurojust överlämna relevant information som omfattas av Eurojusts mandat om detta kan främja och stärka samordningen och samarbetet mellan nationella utredande myndigheter och åklagare eller om Olaf till medlemsstaternas behöriga myndigheter har översänt information som tyder på bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen i form av allvarlig brottslighet.

2. Olaf ska i god tid informera medlemsstaternas behöriga myndigheter i fall där Olaf lämnar vidare uppgifter från dem till Eurojust eller Europol.

Artikel 14

Samarbete med tredje land och internationella organisationer

1. Olaf får vid behov ingå administrativa överenskommelser med behöriga myndigheter i tredjeland och med internationella organisationer. Olaf ska vid behov samordna sina åtgärder med kommissionens behöriga avdelningar och Europeiska utrikes-tjänsten, i synnerhet innan sådana överenskommelser ingås. Sådana överenskommelser kan avse utbyte av operativa, strategiska eller tekniska upplysningar, däribland, på begäran, läges-rapporter.

2. Olaf ska informera medlemsstaternas behöriga myndigheter innan information från dem överlämnas av Olaf till behöriga myndigheter i tredjeländer eller till internationella organisationer.

Olaf ska i enlighet med förordning (EG) nr 45/2001 föra ett register över samtliga personuppgifter som överlämnats, inklusive skälen till att de överlämnats.

Artikel 15

Övervakningskommitté

1. Övervakningskommittén ska regelbundet övervaka hur Olaf genomför sitt utredningsarbete, i syfte att förstärka Olafs oberoende vid ett korrekt utövande av de befogenheter Olaf tilldelas genom denna förordning.

Övervakningskommittén ska i synnerhet övervaka utvecklingen i samband med tillämpningen av förfarandegarantierna och utredningarnas längd med utgångspunkt i information som tillhandahållits av generaldirektören i enlighet med artikel 7.8.

Övervakningskommittén ska rikta yttranden till generaldirektören, i förekommande fall med rekommendationer, om bl.a. de resurser som behövs för att fullgöra Olafs utredningsuppgifter, Olafs utredningsprioriteringar och utredningarnas längd. Dessa yttranden kan avges på kommitténs eget initiativ, på generaldirektörens begäran eller på begäran av en institution, ett organ eller en byrå, dock utan att hindra genomförandet av pågående utredningar.

Institutionerna, organen eller byråerna ska få ett exemplar av yttranden som avgivits i enlighet med tredje stycket.

I vederbörligen motiverade fall får övervakningskommittén begära ytterligare information av Olaf om utredningar, inbegripet

rapporter och rekommendationer om avslutade utredningar, dock utan att hindra genomförandet av pågående utredningar.

2. Övervakningskommittén ska bestå av fem oberoende ledamöter med erfarenhet av högt uppsatta befattningar inom rättsväsendet, utredningsverksamhet eller annan jämförbar verksamhet på Olafs verksamhetsområde. De ska utses av Europaparlamentet, rådet och kommissionen i samförstånd.

Beslutet om utnämning av ledamöterna i övervakningskommittén ska också omfatta en reservförteckning med potentiella ledamöter som kan ersätta ledamöterna i övervakningskommittén för återstoden av mandatperioden om en eller flera ledamöter avgår, avlider eller drabbas av permanent arbetsförmåga.

3. Ledamöterna i övervakningskommittén ska utses för en period på fem år och deras mandat får inte förnyas. Varannan gång ska två ledamöter bytas ut, varannan gång tre, så att övervakningskommitténs sakkunskap bevaras.

4. Vid mandattidens utgång ska ledamöterna i övervakningskommittén sitta kvar tills de har ersatts.

5. Om en ledamot i övervakningskommittén inte längre uppfyller villkoren för att kunna utföra sina uppgifter eller har befunnits skyldig till allvarlig försummelse kan Europaparlamentet, rådet och kommissionen i samförstånd avsätta ledamoten.

6. I överensstämmelse med kommissionens tillämpliga regler ska ledamöterna i övervakningskommittén få ett dagtraktamente och ska få ersättning för kostnader de ådrar sig när de fullgör sina skyldigheter.

7. Vid fullgörandet av sina skyldigheter ska ledamöterna i övervakningskommittén varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, någon institution, något organ eller någon byrå.

8. Övervakningskommittén ska utse sin ordförande. Den ska anta sin arbetsordning, som innan den antas ska överlämnas till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och Europeiska data-tillsynsmannen för kännedom. Övervakningskommitténs sammanträden ska sammankallas på initiativ av dess ordförande eller generaldirektören. Övervakningskommittén ska hålla minst tio möten per år. Övervakningskommittén ska fatta beslut med en majoritet av sina ledamöter. Dessa sekretariat ska tillhandahållas av Olaf, i nära samråd med övervakningskommittén.

9. Övervakningskommittén ska varje år anta minst en verksamhetsrapport, som särskilt ska behandla utvärderingen av Olafs oberoende, tillämpningen av förfarandegarantierna och utredningarnas längd. Dessa rapporter ska överlämnas till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten.

Övervakningskommittén får lägga fram rapporter för Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten om resultaten av de utredningar som Olaf har utfört och om de åtgärder som har vidtagits på grundval av dessa resultat.

Artikel 16

Överläggningar med institutionerna

1. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska en gång om året sammanträda med generaldirektören för en överläggning på politisk nivå där man diskuterar Olafs policy rörande metoder för att förebygga och bekämpa bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Övervakningskommittén ska delta i överläggningarna. Företrädare för revisionsrätten, Eurojust och/eller Europol får bjudas in att närvara från fall till fall, på begäran av Europaparlamentet, rådet, kommissionen, generaldirektören eller övervakningskommittén.

2. Överläggningarna kan omfatta

- a) de strategiska prioriteringarna för Olafs utredningspolicy,
- b) övervakningskommitténs yttranden och verksamhetsrapporter i enlighet med artikel 15,
- c) generaldirektörens rapporter enligt artikel 17.4 och, i förekommande fall, eventuella andra rapporter från institutionerna om Olafs mandat,
- d) Olafs förbindelser med övriga institutioner, organ och byråer,
- e) Olafs förbindelser med behöriga myndigheter i medlemsstaterna,
- f) förbindelserna och samarbetet mellan Olaf och tredjeländers behöriga myndigheter liksom med internationella organisationer, inom ramen för de överenskommelser som avses i denna förordning,
- g) effektiviteten i Olafs utredningsarbete vad beträffar fullföljandet av byråns mandat.

3. Alla institutioner som deltar i överläggningarna ska se till att överläggningarna inte hindrar genomförandet av pågående utredningar.

4. De institutioner som deltar i överläggningarna ska i sina åtgärder ta hänsyn till de åsikter som framförs vid överläggningarna. Generaldirektören ska i de rapporter som avses i artikel 17.4 ge information om eventuella åtgärder som vidtagits av Olaf.

Artikel 17

Generaldirektör

1. Olaf ska ledas av en generaldirektör. Generaldirektören ska utses av kommissionen, i enlighet med det förfarande som anges i punkt 2. Generaldirektören ska utses för en period på sju år och mandatet får inte förlängas.

2. När en ny generaldirektör ska utses ska kommissionen utlysa tjänsten i *Europeiska unionens officiella tidning*. Detta ska ske senast sex månader innan den sittande generaldirektörens mandat löper ut. När övervakningskommittén har tillstyrkt det urvalsförfarande som tillämpas av kommissionen, ska kommissionen utarbeta en förteckning över kandidater med lämpliga kvalifikationer. Efter samråd med Europaparlamentet och rådet ska kommissionen utse generaldirektören.

3. Vid fullgörandet av sin uppgift att inleda och utföra externa och interna utredningar och att upprätta rapporter över sådana utredningar, ska Olafs generaldirektör varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, någon institution, något organ eller någon byrå. Om Olafs generaldirektör anser att en åtgärd som vidtas av kommissionen gör att hans eller hennes oberoende ifrågasätts ska han eller hon omedelbart informera övervakningskommittén och eventuellt besluta att väcka talan mot kommissionen vid domstolen.

4. Generaldirektören ska regelbundet rapportera till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten om resultaten av de utredningar som görs av Olaf, de uppföljningar som gjorts och de svårigheter man mött, med iakttagande av utredningssekretess, berörda personers och informatörers legitima rättigheter och i förekommande fall tillämpliga nationella bestämmelser för rättsliga förfaranden.

5. Generaldirektören ska årligen inom ramen för den årliga verksamhetsplanen fastställa Olafs utredningsprioriteringar och ska innan de offentliggörs översända dem till övervakningskommittén.

Generaldirektören ska regelbundet underrätta övervakningskommittén om Olafs verksamhet, om hur utredningarna genomförs och om uppföljningen av dessa.

Generaldirektören ska regelbundet underrätta övervakningskommittén om

- a) fall där rekommendationer från generaldirektören inte har följts upp,
- b) fall där information har översänts till rättsliga myndigheter i medlemsstaterna,
- c) utredningarnas längd i enlighet med artikel 7.8.

6. Olafs generaldirektör får skriftligen delegera vissa av sina uppgifter enligt artiklarna 5, 7.2, 11.7 och 12.2 till en eller flera anställda vid Olaf och därvid ange villkoren och gränserna för delegeringen.

7. Generaldirektören ska införa en intern rådgivnings- och kontrollmekanism, inbegripet en lagenlighetskontroll, som bland annat rör respekten för förfarandegarantierna och de grundläggande rättigheterna för de berörda personerna och de berörda medlemsstaternas nationella lagstiftning, med särskild hänvisning till artikel 11.2.

8. Generaldirektören ska anta riktlinjer om utredningsförfaranden avsedda för Olafs personal. Dessa riktlinjer ska stämma överens med denna förordning och bland annat omfatta

- a) hur utredningar genomförs,
- b) förfarandegarantierna,
- c) detaljuppgifter om interna rådgivnings- och kontrollförfaranden, inbegripet lagenlighetskontrollen,
- d) dataskydd.

De riktlinjerna och eventuella ändringar av dem ska antas efter det att övervakningskommittén fått tillfälle att inkomma med sina anmärkningar om dem och ska därefter för kännedom

översändas till Europaparlamentet, rådet och kommissionen, samt i informationssyfte offentliggöras på Olafs webbplats på unionsinstitutionernas officiella språk.

9. Innan kommissionen vidtar en disciplinär åtgärd mot generaldirektören ska den samråda med övervakningskommittén.

Vidtagande av disciplinära åtgärder mot generaldirektören ska vara föremål för motiverade beslut, som ska översändas till Europaparlamentet, rådet och övervakningskommittén för kännedom.

10. Alla hänvisningar till Olafs "direktör" i en rätts-text ska tolkas som hänvisningar till generaldirektören.

Artikel 18

Finansiering

De totala anslagen för Olaf, inklusive anslagen för övervakningskommittén och dess sekretariat, ska tas upp som ett samlat belopp under en särskild budgetrubrik inom kommissionens avsnitt i Europeiska unionens allmänna budget, och preciseras i en bilaga till detta avsnitt.

Olafs tjänsteförteckning, inbegripet övervakningskommitténs sekretariat, ska bifogas kommissionens tjänsteförteckning.

Artikel 19

Utvärderingsrapport

Senast den 2 oktober 2017 ska kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en utvärderingsrapport om tillämpningen av denna förordning. Den rapporten ska åtföljas av ett yttrande från övervakningskommittén och det ska anges huruvida det finns behov av att ändra denna förordning.

Artikel 20

Upphävande

Förordning (EG) nr 1073/1999 och förordning (Euratom) nr 1074/1999 ska upphöra att gälla.

Hänvisningar till de upphävda förordningarna ska anses som hänvisningar till den här förordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 21

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den första dagen i den månad som följer på dess offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Artikel 15.3 ska tillämpas på mandatperioden för de ledamöter i övervakningskommittén som innehar ett mandat vid tidpunkten för denna förordnings ikraftträdande. Omedelbart efter denna förordnings ikraftträdande ska Europaparlamentets ordförande genom lottning bland ledamöterna i övervakningskommittén välja ut två ledamöter vars uppdrag, med avvikelse från artikel 15.3, ska upphöra vid utgången av mandatperiodens första 36 månader. Två nya ledamöter ska automatiskt utnämnas för en mandatperiod på fem år för att ersätta de avgående ledamöterna, på grundval av och i den ordning som anges i förteckningen i artikel 1.2 i Europaparlamentets, rådets och kommissionens beslut 2012/45/EU, Euratom av den 23 januari 2012 om utnämning av ledamöter i övervakningskommittén för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) ⁽¹⁾. Dessa nya ledamöter ska vara de två personer vars namn står först på den förteckningen.

3. Artikel 17.1 tredje meningen ska tillämpas på mandatperioden för den generaldirektör som innehar mandatet vid tidpunkten för denna förordnings ikraftträdande.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 11 september 2013.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
V. LEŠKEVIČIUS
Ordförande

⁽¹⁾ EUT L 26, 28.1.2012, s. 30.

BILAGA I

UPPHÄVDA FÖRORDNINGAR (SOM DET HÄNVISAS TILL I ARTIKEL 20)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999

(EGT L 136, 31.5.1999, s. 1)

Rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999

(EGT L 136, 31.5.1999, s. 8)

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Förordning (EG) nr 1073/1999 och förordning (Euratom) nr 1074/1999	Denna förordning
Artikel 1.1	Artikel 1.1
Artikel 1.2	Artikel 1.2
—	Artikel 1.3
Artikel 1.3	Artikel 1.4
—	Artikel 1.5
—	Artikel 2 led 1
—	Artikel 2 led 2
—	Artikel 2 led 3
Artikel 2	Artikel 2 led 4
—	Artikel 2 led 5
—	Artikel 2 led 6
—	Artikel 2 led 7
Artikel 3 första stycket	Artikel 3.1 första stycket
Artikel 3 andra stycket	Artikel 3.1 andra stycket
—	Artikel 3.2
—	Artikel 3.3 andra stycket
—	Artikel 3.3 tredje stycket
—	Artikel 3.4
—	Artikel 3.5
—	Artikel 3.6
Artikel 4.1 första stycket	Artikel 4.1 första stycket
Artikel 4.1 andra stycket	Artikel 4.1 andra stycket
Artikel 4.2	Artikel 4.2
Artikel 4.3 första stycket	Artikel 4.3
Artikel 4.3 andra stycket	—
Artikel 4.4	Artikel 4.4 första meningen
—	Artikel 4.5
Artikel 4.5 första stycket	Artikel 4.6 första stycket
—	Artikel 4.6 andra stycket
Artikel 4.5 andra stycket	Artikel 4.6 tredje stycket
Artikel 4.6 led a	Artikel 4.7
Artikel 4.6 led b	—

Förordning (EG) nr 1073/1999 och förordning (Euratom) nr 1074/1999	Denna förordning
—	Artikel 4.8
—	Artikel 5.1
Artikel 5 första stycket	Artikel 5.2 första stycket
Artikel 5 andra stycket	Artikel 5.2 andra stycket
—	Artikel 5.3
—	Artikel 5.4
—	Artikel 5.5
—	Artikel 5.6
—	Artikel 6
Artikel 6.1	Artikel 7.1
Artikel 6.2	Artikel 7.2 första meningen
Artikel 6.3	Artikel 7.2 andra meningen
Artikel 6.4	Artikel 3.3 första stycket
—	Artikel 7.4
Artikel 6.5	Artikel 7.5
Artikel 6.6	Artikel 7.3
—	Artikel 7.6
—	Artikel 7.7
—	Artikel 7.8
Artikel 7.1	Artikel 8.1
Artikel 7.2	Artikel 8.2
Artikel 7.3	Artikel 8.3
—	Artikel 9
Artikel 8.1	Artikel 10.1
Artikel 8.2 första stycket	Artikel 10.2
Artikel 8.2 andra stycket	—
Artikel 8.3	—
Artikel 8.4	—
—	Artikel 10.4
—	Artikel 10.5
Artikel 9.1	Artikel 11.1 första stycket
—	Artikel 11.1 andra stycket
Artikel 9.2	Artikel 11.2
Artikel 9.3	Artikel 11.3
Artikel 9.4	Artikel 11.4

Förordning (EG) nr 1073/1999 och förordning (Euratom) nr 1074/1999	Denna förordning
—	Artikel 11.5
—	Artikel 11.6
—	Artikel 11.7
—	Artikel 11.8
Artikel 10.1	Artikel 12.1
Artikel 10.2	Artikel 12.2 första stycket
—	Artikel 12.2 andra stycket
—	Artikel 12.2 tredje stycket
Artikel 10.3	Artikel 4.4 andra meningen
—	Artikel 12.3
—	Artikel 12.4
—	Artikel 13
—	Artikel 14
Artikel 11.1 första stycket	Artikel 15.1 första stycket
—	Artikel 15.1 andra stycket
Artikel 11.1 andra stycket	Artikel 15.1 tredje stycket
—	Artikel 15.1 fjärde stycket
—	Artikel 15.1 femte stycket
Artikel 11.2	Artikel 15.2 första stycket
—	Artikel 15.2 andra stycket
Artikel 11.3	Artikel 15.3
Artikel 11.4	Artikel 15.4
—	Artikel 15.5
—	Artikel 15.6
Artikel 11.5	Artikel 15.7
Artikel 11.6	Artikel 15.8
Artikel 11.7	Artikel 17.5 tredje stycket
Artikel 11.8	Artikel 15.9
—	Artikel 16
Artikel 12.1	Artikel 17.1
Artikel 12.2	Artikel 17.2
Artikel 12.3 första stycket	Artikel 17.3
Artikel 12.3 andra stycket	Artikel 17.4
Artikel 12.3 tredje stycket	Artikel 10.3
—	Artikel 17.5 första stycket

Prop. 2016/17:56
Bilaga 1

18.9.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 248/21

Förordning (EG) nr 1073/1999 och förordning (Euratom) nr 1074/1999	Denna förordning
—	Artikel 17.5 andra stycket
—	Artikel 17.6
—	Artikel 17.7
—	Artikel 17.8
Artikel 12.4 första meningen	Artikel 17.9 första stycket
Artikel 12.4 andra meningen	Artikel 17.9 andra stycket
—	Artikel 17.10
Artikel 13	Artikel 18
Artikel 14	—
Artikel 15	Artikel 19
—	Artikel 20
Artikel 16	Artikel 21.1
—	Artikel 21.2
—	Artikel 21.3
—	Bilaga I
—	Bilaga II

Uttalande från kommissionen

Kommissionen bekräftar att byrån har förklarat att den alltid kommer att agera i överensstämmelse med protokoll nr 7 om Europeiska unionens immunitet och privilegier och med Europaparlamentets ledamotsstadga, med full respekt för att ledamöterna är fria och obundna enligt artikel 2 i den stadgan.

Uttalande från kommissionen

Kommissionen avser att låta generaldirektören för Europeiska byrån för bedrägeribekämpning behålla sina nuvarande befogenheter när det gäller att fastställa villkoren och de närmare bestämmelserna för rekrytering till byrån, särskilt vad gäller anställningsavtalens varaktighet och förnyelse.

Uttalande från Europaparlamentet, rådet och kommissionen

Varje gång Europaparlamentet, rådet och kommissionen utnämner nya ledamöter i övervakningskommittén bör de också utnämna de ledamöter som ska tillträda vid nästa partiella nyutnämning.

RÅDETS FÖRORDNING (EURATOM, EG) nr 2185/96

av den 11 november 1996

om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 235 i detta,

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artikel 203 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag (¹),

med beaktande av Europaparlamentets yttrande (²), och

med beaktande av följande:

1. Det är viktigt för gemenskapens trovärdighet att intensifiera kampen mot bedrägerier och andra oegentligheter som är till skada för gemenskapens budget.
2. Det framgår av artikel 209a i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen att det i första hand är medlemsstaterna som har ansvaret för att skydda gemenskapernas finansiella intressen, utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i fördraget.
3. Genom rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (³) skapades en gemensam rättslig ram för gemenskapernas samtliga verksamhetsområden.
4. I artikel 1.2 i den förordningen ges en definition av begreppet "oegentligheter" och i sjätte stycket i ingressen, beaktandemeningen oräknad, i samma förordning preciseras att oegentligheter inbegriper bedrägeri så som detta definieras i konventionen rörande skyddet av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (⁴).
5. Det föreskrivs i artikel 10 i samma förordning att ytterligare allmänna bestämmelser om kontroller och inspektioner på platsen skall antas senare.
6. Utan att det påverkar de kontroller som medlemsstaterna utför i enlighet med artikel 8 i förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 och av effektivitetshänsyn, bör ytterligare allmänna bestämmelser antas för sådana

kontroller och inspektioner på platsen som skall utföras av kommissionen, vilka inte påverkar tillämpningen av de gemenskapsregler för olika sektorer som avses i artikel 9.2 i ovan nämnda förordning.

7. För att genomföra bestämmelserna i denna förordning krävs det att de mål som berättigar tillämpningen av dem fastställs, särskilt när målen, med beaktande av hur allvarlig den skada som tillfogas gemenskapernas finansiella intressen eller unionens trovärdighet är, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och således bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, på grund av omfattningen av bedrägerierna, vilka inte är begränsade till ett enda land och ofta utförs av kriminella organisationer, eller på grund av den särpräglade situationen i en medlemsstat.
8. Kontrollerna och inspektionerna på platsen får inte överskrida vad som krävs för att säkra en korrekt tillämpning av gemenskapsrätten.
9. De skall vidare utföras utan att de strider mot tillämpliga bestämmelser i varje medlemsstat om skyddet av intressen som är väsentliga för statens säkerhet.
10. Enligt principen om gemenskapslojalitet i artikel 5 i EG-fördraget och mot bakgrund av rättspraxis från Europeiska gemenskapernas domstol, är det viktigt att medlemsstaternas förvaltningar och kommissionens enheter samarbetar lojalt och lämnar varandra den hjälp som behövs för att förbereda och utföra kontrollerna och inspektionerna på platsen.
11. Det är nödvändigt att fastställa de villkor under vilka kommissionens kontrollanter skall utöva sina befogenheter.
12. Kontroller och inspektioner på platsen skall utföras med beaktande av de berörda personernas grundläggande rättigheter och av reglerna om tystnadsplikt och skydd av personuppgifter, och det är i det avseendet viktigt att kommissionen ser till att dess kontrollanter följer gemenskapens och medlemsstaternas bestämmelser om skydd av personuppgifter, särskilt dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (⁵).

(¹) EGT nr C 84, 21.3.1996, s. 10.

(²) EGT nr C 166, 10.6.1996, s. 102, och yttrande avgivet den 23 oktober 1996 (ännu inte offentliggjort i EGT).

(³) EGT nr L 312, 23.12.1995, s. 1.

(⁴) EGT nr C 316, 27.11.1995, s. 48.

(⁵) EGT nr L 281, 23.11.1995, s. 31.

13. För att kampen mot bedrägerier och andra oegentligheter skall kunna bli effektiv bör kommissionens kontroller utföras hos de ekonomiska aktörer som direkt eller indirekt kan vara inblandade i oegentligheten i fråga, liksom hos andra ekonomiska aktörer som kan vara berörda av denna. Vid tillämpning av bestämmelserna i den här förordningen skall kommissionen se till att dessa ekonomiska aktörer inte samtidigt för samma handlingar utsätts för likartade kontroller och inspektioner av kommissionen eller medlemsstaterna, på grundval av gemenskapsregler för särskilda sektorer eller nationell lagstiftning.
14. Kommissionens kontrollanter måste få tillgång till all information om berörda transaktioner på samma villkor som de nationella förvaltningarnas kontrollanter. Rapporterna från kommissionens kontrollanter, i förekommande fall undertecknade av de nationella kontrollanterna, måste upprättas med hänsyn till de förfarandekrav som anges i lagstiftningen i den berörda medlemsstaten, och de måste kunna utgöra godtagbart bevismaterial i administrativa och rättsliga förfaranden i den medlemsstat där användning av dessa visar sig vara nödvändig samt ha samma värde som rapporter upprättade av nationella kontrollanter.
15. Om det finns risk för att bevismaterial försvinner eller om de ekonomiska aktörerna motsätter sig kommissionens kontroll eller inspektion på platsen är det medlemsstaternas ansvar att vidta nödvändiga säkerhets- eller verkställighetsåtgärder i enlighet med sin nationella lagstiftning.
16. Denna förordning påverkar varken medlemsstaternas behörighet när det gäller att beivra brott eller bestämmelserna om inbördes rättshjälp mellan medlemsstaterna i straffrättsliga frågor.
17. Fördragen innehåller inte några andra befogenheter för att anta den här förordningen än dem som följer av artikel 235 i EG-fördraget och artikel 203 i Euratomfördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I denna förordning fastställs de ytterligare allmänna bestämmelser som avses i artikel 10 i förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 och som är tillämpliga på sådana administrativa kontroller och inspektioner på platsen som utförs av kommissionen för att skydda gemenskapernas finansiella intressen mot sådana oegentligheter som definieras i artikel 1.2 i den nämnda förordningen.

Utän att det påverkar tillämpningen av gemenskapsbestämmelserna för särskilda sektorer är denna förordning tillämplig på gemenskapens samtliga verksamhetsområden.

Denna förordning påverkar varken medlemsstaternas behörighet när det gäller att beivra brott eller reglerna om inbördes rättshjälp mellan medlemsstaterna i straffrättsliga frågor.

Artikel 2

Kommissionen får utföra kontroller och inspektioner på platsen enligt den här förordningen

- för att upptäcka omfattande eller gränsöverskridande oegentligheter eller sådana oegentligheter i vilka ekonomiska aktörer som är verksamma i flera medlemsstater kan vara inblandade,
- för att upptäcka oegentligheter, när situationen i en medlemsstat är sådan att det i ett enskilt fall krävs förstärkning av kontrollerna och inspektionerna på platsen för att förbättra skyddet av de finansiella intressena för att säkerställa en likvärdig skyddsnivå inom gemenskapen, eller
- på begäran av den berörda medlemsstaten.

Artikel 3

Om kommissionen beslutar att företa kontroller och inspektioner på platsen enligt denna förordning skall den se till att det inte samtidigt utförs liknande kontroller och inspektioner hos de berörda ekonomiska aktörerna för samma handlingar på grundval av gemenskapsbestämmelser för en särskild sektor.

Dessutom skall kommissionen beakta sådana pågående eller avslutande kontroller som en medlemsstat utfört med stöd av sin lagstiftning i fråga om samma handlingar hos de berörda ekonomiska aktörerna.

Artikel 4

Kontroller och inspektioner på platsen skall förberedas och ledas av kommissionen i nära samarbete med de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten, vilka skall derrättas i god tid om föremålet för, syftet med och den rättsliga grunden för kontrollerna och inspektionerna, så att de kan lämna all den hjälp som behövs. I detta syfte får tjänstemän från den berörda medlemsstaten delta i kontrollerna och inspektionerna på platsen.

Om den berörda medlemsstaten så önskar, får kommissionen och medlemsstatens behöriga myndigheter gemensamt utföra kontroller och inspektioner på platsen.

Artikel 5

Kontroller och inspektioner på platsen skall utföras av kommissionen hos de ekonomiska aktörer på vilka administrativa gemenskapsåtgärder och gemenskaps sanktioner enligt artikel 7 i förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 är tillämpliga, då det finns anledning att tro att oegentligheter har begåtts.

För att underlätta för kommissionen att utföra dessa kontroller och inspektioner skall de ekonomiska aktörerna lämna tillräde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser, som används yrkesmässigt.

I den mån det är strikt nödvändigt för att fastställa att en oegentlighet har förekommit kan kommissionen utföra kontroller och inspektioner på plats hos andra berörda ekonomiska aktörer för att få tillräde till relevanta uppgifter som innehas av dessa aktörer vad beträffar de omständigheter som är föremål för kontroller och inspektioner på plats.

Artikel 6

1. Kontroller och inspektioner på platsen skall utföras under kommissionens ledning och ansvar av dess tjänstemän eller andra anställda, vederbörligen bemyndigade av kommissionen, nedan kallade "kommissionens kontrollanter". Personer som medlemsstaterna har ställt till kommissionens förfogande som utstationerade nationella experter får biträda vid sådana kontroller och inspektioner.

Kommissionens kontrollanter skall utöva sina befogenheter med stöd av ett skriftligt bemyndigande som innehåller uppgifter om deras identitet och befattning samt en handling som anger föremålet för och syftet med kontrollen eller inspektionen på plats.

Om inte annat följer av tillämplig gemenskapsrätt är kommissionens kontrollanter skyldiga att följa de regler för förfaranden som anges i den berörda medlemsstatens lagstiftning.

2. Om den berörda medlemsstaten samtycker får kommissionen begära att tjänstemän från andra medlemsstater biträder som observatörer och anlitade externa organ som handlar under kommissionens ansvar för tekniskt bistånd.

Kommissionen skall se till att de ovan nämnda tjänstemännen och organen uppfyller alla krav i fråga om teknisk kompetens, oavhängighet och iakttagande av tystnadsplikt.

Artikel 7

1. På samma villkor som de nationella administrativa kontrollanterna och i överensstämmelse med nationell lagstiftning, skall kommissionens kontrollanter få tillgång till alla de uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att kontrollerna och inspektionerna på platsen skall förlöpa på bästa sätt. De får använda samma hjälpmedel för att kontrollera som de nationella administrativa kontrollanterna och får bl.a. ta kopior av relevanta handlingar.

Kontrollerna och inspektionerna på platsen får särskilt avse

— affärsböcker och affärshandlingar som fakturor, specifikationer, lönespecifikationer, följesedlar och bankkontoutdrag, som de ekonomiska aktörerna förfogar över,

- datauppgifter,
- system och metoder för tillverkning, förpackning och leverans,
- fysisk kontroll av varornas eller det utförda arbetets typ och omfattning,
- provtagning och undersökning av prover,
- lägesrapporter om arbeten och investeringar som finansierats samt om hur genomförda investeringar har använts,
- budget- och bokföringshandlingar,
- det finansiella och tekniska genomförandet av de projekt som fått bidrag.

2. När så erfordras skall medlemsstaterna, på begäran av kommissionen, vidta lämpliga säkerhetsåtgärder i överensstämmelse med sin lagstiftning, särskilt för att säkra bevismaterial.

Artikel 8

1. Alla uppgifter som på något sätt lämnats eller erhållits enligt denna förordning skall vara sekretessbelagda och ges samma skydd som motsvarande uppgifter har enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som tagit emot uppgifterna och enligt de motsvarande bestämmelser som är tillämpliga på gemenskapens institutioner.

Sådana uppgifter får endast överlämnas till personer inom gemenskapens institutioner eller i medlemsstaterna som i kraft av sin befattning skall ha vetskap om dem, och de får inte användas av gemenskapens institutioner i andra syften än för att garantera ett effektivt skydd av gemenskapernas finansiella intressen i alla medlemsstater. När en medlemsstat avser att för andra ändamål använda uppgifter som samlats in av tjänstemän vilka under den statens bemyndigande deltagit som observatörer i kontroller och inspektioner på platsen enligt artikel 6.2, skall den inhämta samtycke från den medlemsstat där dessa uppgifter samlades in.

2. Kommissionen skall så snart som möjligt meddela den behöriga myndigheten i den medlemsstat på vilkens territorium kontroll eller inspektion på platsen har ägt rum, alla omständigheter eller misstankar rörande en oegentlighet som den har fått kännedom om i samband med kontrollen eller inspektionen på platsen. Kommissionen skall under alla omständigheter informera ovan nämnda myndighet om resultatet av dessa kontroller och inspektioner.

3. Kommissionens kontrollanter skall se till att deras rapporter om kontrollerna och inspektionerna upprättas med beaktande av förfarandekraven i lagstiftningen i den berörda medlemsstaten. De insamlade handlingar och underlag som avses i artikel 7 skall sammanställas i en bilaga till nämnda rapporter. De på så sätt upprättade rapporterna skall på samma sätt och på samma villkor som de administrativa rapporter som framtagits av nationella administrativa kontrollanter kunna utgöra godtagbart bevismaterial i administrativa eller rättsliga förfaranden i

den medlemsstat där det visar sig vara nödvändigt att använda dem. De skall bedömas efter samma regler som gäller för administrativa rapporter upprättade av nationella administrativa kontrollanter och ha samma värde som dessa rapporter. När en kontroll utförs gemensamt, i enlighet med artikel 4 andra stycket, skall de nationella kontrollanterna som har deltagit i operationen uppmanas att kontrasignera den rapport som kommissionens kontrollanter upprättat.

4. Vid tillämpningen av denna förordning skall kommissionen se till att dess kontrollanter följer gemenskapsbestämmelser och de nationella bestämmelserna om skydd av personuppgifter, särskilt dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG.

5. När kontroller eller inspektioner på platsen äger rum utanför gemenskapens territorium, skall kommissionens kontrollanter upprätta sina rapporter på så sätt att dessa kan utgöra godtagbart bevismaterial i administrativa eller rättsliga förfaranden i den medlemsstat där det visar sig vara nödvändigt att använda dem.

Artikel 9

Om de ekonomiska aktörer som avses i artikel 5 motsätter sig kontroll eller inspektion på platsen, skall den berörda medlemsstaten med tillämpning av nationella bestämmelser lämna kommissionens kontrollanter det biträde de behöver så att deras uppdrag att utföra kontroller och inspektioner på platsen kan fullgöras.

Medlemsstaterna skall vid behov och i enlighet med nationell rätt vidta de åtgärder som är nödvändiga.

Artikel 10

Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Den skall tillämpas från och med den 1 januari 1997.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 11 november 1996.

På rådets vägnar

R. QUINN

Ordförande

Sammanfattning av departementspromemorian Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Ds 2016:1)

Prop. 2016/17:56
Bilaga 3

I promemorian sammanställs och analyseras de krav och förutsättningar som gäller för medlemsstaterna enligt de EU-förordningar som behandlar kontroller och inspektioner i medlemsstaterna av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf). I promemorian konstateras att det svenska regelverket behöver kompletteras för att fullt ut uppfylla kraven i EU-förordningarna. Därför föreslås att en ny lag införs med enhetliga bestämmelser för Olafs platskontroller.

Dessutom föreslås att regeringen i förordning ska bestämma vilka svenska myndigheter som ska vara behöriga inom de olika områdena där Olaf kan göra undersökningar. Ekobrottsmyndigheten föreslås i sin egenskap av sambandscentral för bedrägeribekämpning få uppgiften att vara behörig myndighet där sådan annars skulle saknas.

Olaf har rätt att begära biträde enligt nationella bestämmelser då den som ska kontrolleras på plats motsätter sig detta. Olaf har även rätt att begära säkerhetsåtgärder för bevissäkring enligt nationella bestämmelser. I promemorian föreslås att behovet av biträde och säkerhetsåtgärder enligt svensk rätt kan tillgodoses genom att den behöriga myndigheten efter en viss formell prövning begär handräckning. Det föreslås att Kronofogdemyndigheten ska utföra handräckningen.

Författningsförslag i promemorian

Förslag till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar

- Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter och
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Lagen innehåller bestämmelser om befogenheter för behöriga myndigheter enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013.

Platskontroll

2 § När Europeiska byrån för bedrägeribekämpning genomför kontroller och inspektioner på plats enligt artikel 3 eller 4.3 i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 (platskontroll) har den behöriga myndigheten rätt till tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt. Den behöriga myndigheten har rätt att få tillgång till alla uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras. Myndigheten har dock inte rätt att få tillgång till sådana handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Den behöriga myndigheten har vid platskontrollen även rätt att, utan att lämna någon ersättning, göra de undersökningar och ta de prover som bedöms nödvändiga.

Handräckning

3 § Den behöriga myndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att en platskontroll ska kunna genomföras.

Vid handräckning enligt första stycket gäller bestämmelserna i utskönningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Om den behöriga myndigheten begär det, ska Kronofogdemyndigheten inte i förväg underrätta den hos vilken kontrollen ska genomföras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden

Prop. 2016/17:56
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Bestämmelserna i 3 och 4 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken¹

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

¹ I promemorian Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare (Ds 2015:15) föreslås att lagens rubrik ändras till "lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken".

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter

Prop. 2016/17:56
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter

dels att rubriken till lagen ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter

Lag (1994:1710) om EU:s förordningar om jordbruksprodukter

7 a §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 39 § tullagen (2000:1281) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

39 §

Bestämmelser om kommissionens kontroller och inspektioner finns i rådets förordningar (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen och (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter. Kontrollbestämmelser finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/99 av den 25 maj 1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF).

Bestämmelserna i 6 kap. 28–38 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Efter remiss har yttranden över promemorian Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Ds 2016:1) inkommit från Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Finansinspektionen, Jordbruksverket, Kammarkollegiet, Kommerskollegium, Kronofogdemyndigheten, Lantbrukarnas riksförbund, Lunds universitet, Länsstyrelsen i Norrbotten, Länsstyrelsen i Västerbotten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän (JO), Skatteverket, Skellefteå kommun, Statistiska centralbyrån, Svenska ESF-rådet, Sveriges Advokatsamfund, Tillväxtverket, Tullverket, Åklagarmyndigheten och Åmåls kommun.

Gävle kommun, Göteborgs stad, Halmstads kommun, Helsingborgs stad och Södertälje kommun har svarat på remissen, men avstått från att yttra sig.

Bollebygd kommun, Hässleholm kommun, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Malmö kommun, Sjöbo kommun och Smedjebacken kommun har beretts tillfälle att yttra sig, men har inte hörts av.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar

– rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter, och

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Lagen innehåller bland annat bestämmelser om befogenheter för behöriga myndigheter enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013.

Platskontroll

2 § När Europeiska byrån för bedrägeribekämpning genomför kontroller och inspektioner på plats enligt artikel 3 eller 4.3 i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 (platskontroll) har den behöriga myndigheten rätt att få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra platser som används yrkesmässigt i den verksamhet som kontrollen avser. Den behöriga myndigheten har rätt att få tillgång till alla uppgifter och all den dokumentation om berörda transaktioner som behövs för att platskontrollen ska kunna genomföras, med undantag för sådana handlingar som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Den behöriga myndigheten har vid platskontrollen även rätt att, utan att lämna någon ersättning, göra de undersökningar och ta de prover som bedöms nödvändiga.

Den som platskontrollen utförs hos har rätt att tillkalla ett juridiskt biträde. Den behöriga myndigheten behöver inte avvakta att ett sådant biträde inställer sig om det kan befaras att platskontrollen förlorar i betydelse om den inte påbörjas omedelbart.

Handräckning

3 § Den behöriga myndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att en platskontroll ska kunna genomföras.

Vid handräckningen gäller bestämmelserna i utsköningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller

avhysning. Om den behöriga myndigheten begär det, ska Kronofogde- myndigheten inte i förväg underrätta den som kontrollen avser.

Prop. 2016/17:56
Bilaga 6

Domstolsprövning av undantagna handlingar

4 § Om den som platskontrollen avser anser att en viss handling omfattas av 27 kap. 2 § rättegångsbalken ska denne ge in en begäran om att handlingen ska undantas från kontrollen till den förvaltningsrätt inom vars domkrets den behöriga myndigheten är belägen. Begäran ska vara skriftlig och ges in tillsammans med den handling som begäran avser. Om den behöriga myndigheten redan har den handling som begäran avser, ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och överlämna den till domstolen. Domstolen ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av kontrollen.

Ett beslut om att undanta en handling gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden¹ ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Bestämmelserna i 3 och 4 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2015:267.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken

Prop. 2016/17:56
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken¹ ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:825.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Bestämmelserna i 6 och 7 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

Härigenom föreskrivs att det i tullagen (2016:253) ska införas en ny paragraf, 4 kap. 43 a §, och närmast före 4 kap. 43 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

***Kontroller och inspektioner av
Europeiska byrån för bedrägeri-
bekämpning***

43 a §

Bestämmelserna i 26–43 §§ ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2017.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-11-29.

Närvarande: F.d. justitieråden Gustaf Sandström och Lena Moore samt justitierådet Ingemar Persson.

Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

Enligt en lagrådsremiss den 17 november 2016 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning,
2. lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden,
3. lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken,
4. lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter,
5. lag om ändring i tullagen (2016:253).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättsakkunniga Cecilia Torstensson, biträdd av kanslirådet Lisa Bolinder.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

Lagförslaget innehåller fyra rubriker och fyra paragrafer. Rubrikerna kan undvaras.

1 §

I andra stycket och i de tre följande paragraferna hänvisas till behöriga myndigheter. Vid föredragningen har upplysts att regeringen avser att i förordningsform ange de myndigheter som ska vara behöriga myndigheter vid tillämpningen av lagen. En upplysning om detta bör tas in i andra stycket eller i ett nytt tredje stycke.

Orden ”bland annat” i andra stycket förvirrar och bör utgå.

2 §

Orden ”utan att lämna någon ersättning” i andra stycket kan utgå. Ordet ”juridiskt biträde” i tredje stycket bör ersättas av det gängse uttrycket ”ombud eller biträde”; det ställs inte krav på att ombudet eller biträdet ska vara juristutbildad.

4 §

Första och andra meningarna i första stycket bör ges följande lydelse.

Om den som platskontrollen avser anser att en viss handling omfattas av 27 kap. 2 § rättegångsbalken och att handlingen ska undantas från kontrollen, ska denne ge in en begäran om detta till den förvaltningsrätt inom vars domkrets den behöriga myndigheten är belägen. Handlingen ska ges in tillsammans med begäran.

Övriga lagförslag

Lagtexten i övriga fyra lagar bör formuleras så att den hänvisar till den nya lagen och inte till Olaf-förordningen. Bestämmelserna kan ges följande lydelse.

Bestämmelserna i ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som genomförs enligt lagen (2017:000) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag (2017:000) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning		32013R0883
Lag om ändring i lagen (1994:1708) om EU:s förordningar om strukturstöd och om stöd till utveckling av landsbygden		32013R0883
Lag om ändring i lagen (1994:1709) om EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken		32013R0883
Lag om ändring i lagen (1994:1710) om EG:s förordningar om jordbruksprodukter		32013R0883
Lag om ändring i tullagen (2016:253)		32013R0883

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 december 2016

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Wallström, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Andersson, Hellmark Knutsson, Ygeman, A Johansson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström

Föredragande: statsrådet Andersson

Regeringen beslutar proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

